

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Katedra křesťanské sociální práce

PRESTIŽ PROFESE SOCIÁLNÍ PRÁCE POHLEDEM STUDENTŮ

Bakalářská práce

Studijní program

Sociální práce

Autor: Pavlína Gregušová
Vedoucí práce: Mgr. Miloslava Šotolová

Olomouc 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovala samostatně na základě použitých pramenů a literatury uvedených v bibliografickém seznamu.

V Olomouci 21. 4. 2023

Pavčina Gregušová

Poděkování

Tímto chci poděkovat vedoucí mé práce, paní Mgr. Miloslavě Šotolové za její obětavé a vstřícné vedení v celém průběhu psaní práce. Dále bych chtěla poděkovat Mgr. Pavlíně Jurníčkové, Ph.D, za poskytnutí rozhovoru. Stejně tak děkuji participantům za jejich čas strávený při poskytnutí rozhovoru. Díky patří také prof. PhDr. Liboru Musilovi, za pomoc s odbornou literaturou. Také děkuji svému příteli i celé své rodině za podporu ve studiu i při psaní této práce.

Obsah

Představení tématu	9
1 Rešerše výzkumů a zdrojů	11
2 Propojení tématu s teoriemi, metodami a technikami SP + etické hledisko	15
2.1 Definice sociální práce.....	15
2.1.1 Profese.....	15
2.1.2 Prestiž profese	17
2.2 Teoretické ukotvení.....	18
2.3 Etické hledisko	27
3 Propojení tématu se sociální politikou a legislativou.....	31
4 Analýza potřeby	37
4.1 Příčiny problému a jeho důsledky/dopady.....	37
4.2 Příklady řešení dané v rámci ČR a EU	38
4.3 Základní informace o velikosti cílové skupiny	41
4.4 Popis metod získání předložených dat	41
4.5 Specifikace stakeholderů.....	45
4.6 Závěr analýzy potřeby	46
5 Představení projektu.....	47
6 Cíl projektu	49
7 Popis cílové skupiny	51
8 Klíčové aktivity.....	53
9 Indikátory splnění.....	57
10 Management rizik.....	59
11 Výstupy a předpokládané výsledky projektu	61
12 Popis přidané hodnoty projektu	63
13 Harmonogram – Ganttův diagram	65
14 Rozpočet.....	67
15 Logframe projektu.....	69
Závěr	71
Bibliografie	73
Seznam tabulek a obrázků	79
Seznam zkratk	81
Přílohy.....	83
Anotace	85

Představení tématu

Prestiž profese sociální práce se může lišit v závislosti na zemi, kultuře a společnosti. V některých zemích může být práce sociálního pracovníka vnímána jako uznávaná a respektovaná, zatímco v jiných zemích může být vnímána jako „nižší“ či „méněcenná“ profese.

V České republice je prestiž profese sociální práce postupně stoupající, zároveň však mnoho sociálních pracovníků stále čelí nedostatečnému financování a nedostatečnému počtu pracovníků, což může mít vliv na vnímání prestiže profese. Již nyní by se se mnou jistě mnozí studenti oboru sociální práce shodli, že se během svého studia setkali s nekvalitní službou, neprofesionálním přístupem sociálních pracovníků, či s jejich nedostatkem.

Tato práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou, v podobě workshopu, kdy:

Cílem teoretické části je na základě kompilace odborných zdrojů a provedené analýzy zjistit, jak studenti oboru sociální práce vnímají prestiž této profese.

Záměrem projektu jsou aktivity, které povedou k prezentaci oboru sociální práce u možných uchazečů o studium, u jejích studentů a absolventů.

Cílem projektu je vytvoření a navrhnutí podoby workshopového setkání se studenty oboru sociální práce a sociální pedagogika

K myšlence, že si jako téma své bakalářské práce vyberu prestiž profese sociální práce, jsem se dostala v průběhu svého vysokoškolského studia. Setkávala jsem se totiž s tím, že se mě okolí často ptalo, co ze mě bude, až dostuduji. Jestli budu „dávat dávky cikánům“, či „brát děcka rodičům,“ nebo „utírat zadky seniorům.“ A právě pro tento nedoceněný potenciál sociální práce společností, bych se ráda zaměřila na to, jak vnímají prestiž oboru sociální práce její studenti, kteří se na výkon tohoto povolání teprve chystají.

Domnívám se tedy, že tato práce může sloužit právě i budoucím zájemcům o studium sociální práce, a to především v tom, že si budou moci zjistit, jak je tato profese vnímána ostatními studenty téhož oboru a jaká je vlastně prestiž profese sociální práce.

Při psaní jsem použila genderově korektní jazyk, tudíž se v textu bude vyskytovat jak mužský, tak ženský tvar, pro zastoupení sociálních pracovníků.

1 Rešerše výzkumů a zdrojů

„Prestiž je předmětem empirického zkoumání od roku 1911, kdy T. H. C. Stevenson provedl vůbec první empir. V českých zemích poprvé provedl výzkum prestiže v roce 1937 Antonín Obrdlík, který zkoumal důležitost jednotlivých povolání z hlediska vytváření veřejného blaha (pořadí: rolník, učitel, dělník, řemeslník, na konci stupnice umělec, kněz, advokát). V 60. letech zkoumali prestiž vysokoškolsky kvalifikovaných profesí V. Brenner a M. Hrouda, v rámci výzkumu sociální stratifikace pak v roce 1967 Jaroslav Kapr a Bohumil Jungmann“ (Sociologická encyklopedie [online]).

V České republice se prestiži povolání věnovalo jedno z kontinuálních šetření **Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM) Sociologického ústavu Akademie věd**, které na základě červnového šetření 2019 sestavilo žebříček 26 vybraných povolání seřazený podle prestiže. Výzkum probíhal v letech 2014-2019, jeho výsledky uvádím v následující tabulce č.1:

Profese	2011	2013	2016	2019
Lékař	1.	1.	1.	1.
Vědec	2.	2.	2.	2.
Zdravotní sestra	3.	3.	3.	3.
Učitel na vysoké škole	4.	4.	4.	4.
Učitel na základní škole	5.	5.	5.	5.
Soudce	7.	6.	6.	6.
Projektant	6.	8.	7.	7.
Soukromý zemědělec	9.	7.	9.	8.
Policista	11.	10.	10.	9.
Programátor	8.	9.	8.	10.
Voják z povolání	17.	16.	12.	11.
Truhlář	12.	11.	13.	12.
Starosta	14.	13.	11.	13.
Majitel malého obchodu	15.	12.	15.	14.
Účetní	10.	14.	14.	15.
Profesionální sportovec	16.	18.	16.	16.
Manažer	13.	15.	17.	17.
Stavební dělník	18.	17.	19.	18.
Bankovní úředník	19.	19.	20.	19.
Ministr	24.	24.	18.	20.
Prodavač	21.	20.	23.	21.
Novinář	20.	21.	21.	22.
Sekretářka	23.	22.	24.	23.
Kněz	22.	23.	22.	24.
Uklízečka	25.	25.	26.	25.
Poslanec	26.	26.	25.	26.

Tabulka 1: Prestiž povolání (Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost [online])

„Celkově žebříček prestiže profesí vykazuje jen malou proměnlivost s výjimkou vzestupu prestiže bezpečnostních složek a propadu profesí spojených s politikou a řízením. Protože prestiž profese lze vnímat jako určitý průsečík sociální struktury společnosti s její hodnotovou strukturou, tak toto zjištění znamená, že naše společnost je v ohledu významu duševní a fyzické práce, významu kvalifikace či určitých oblastí společenské práce stabilizovaná“ (CVVM [online]).

Dle průzkumu se na 1. místě každý rok umístil lékař, na druhém pak vědec. Červeně jsou znázorněny změny v pořadí profesí žebříčku oproti nejmladšímu roku 2019. Průzkum profese prestiže povolání se zaměřil například i na pozici uklízečka, prodavač, či stavební dělník. Profese sociální práce v žebříčku mezi 26 povoláními nebyla ani zohledněna. Již tohle, dle mého, o její prestiži něco vypovídá.

Další výzkum k problematice provedl **Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.**, který se zaměřil přímo na Kvalitu výkonu sociální práce v České republice. „Hlavním cílem projektu bylo jednotné nastavení východisek a procesů hodnocení kvality výkonu sociální práce v celé soustavě veřejných služeb v ČR. Tohoto cíle bylo dosaženo jednak vytvořením Metodiky hodnocení kvality výkonu sociální práce, a dále pilotním ověřením této metodiky, tedy provedením prvotního hodnocení kvality výkonu sociální práce v ČR. Toto prvotní hodnocení má současně sloužit jako výchozí bod pro dlouhodobé sledování a rozvoj kvality sociální práce v ČR“ (Rilsa [online]).

V roce 2020 vznikl také výzkum **Prestiže profese sociální práce u studentů vysokých škol**, kdy byl studentům oboru sociální práce rozeslán dotazník, který zkoumal právě vnímání prestiže sociální práce pohledem jejich studentů. Výzkum byl realizován jako „Součást projektu 3 S – Zavedení nového systému odborné přípravy zaměřené na dovednosti na 3 vysokých školách v České republice“ (CEKAS, z.ú [online]). Je realizován ve spolupráci 3 vybraných univerzit, a to: Univerzita Karlova v Praze, Univerzita Palackého v Olomouci a Univerzita Hradec Králové. Výsledky tohoto výzkumu jsem však nikde nedohledala.

Rešerše zdrojů byla provedena v elektronických databázích Multivyhledávač EDS, dále pak přes internetový vyhledávač Google Scholar, kde jsem zadávala klíčová slova „prestiž profese sociální práce“ či v překladu do anglického jazyku „prestige of social work“. V databázi Multivyhledávač EDS jsem po zadání kombinace klíčových slov našla celkem 4 311 zdrojů. Mezi nimi byly eKnihy, novinky, akademická periodika, časopisy, elektronické zdroje atd. Omezila jsem tedy vyhledávání na rok 2020–2023. Stejně jsem postupovala i v případě Google Scholar, kdy jsem po zadání klíčových slov dostala celkem 685 000 výsledků. Po odstranění duplicit z obou databází bylo nalezeno celkem 230 zdrojů v plnotextu. Zbylé texty byly dále vyřazeny na základě těchto kritérií: nedostupnost dokumentu v plnotextu, nezabývaly se přímo prestiží sociální práce, či se soustředily na sociální práci v obecné rovině. Po použití těchto vyřazovacích kritérií bylo vybráno celkem 20 textů, z toho do této práce byly zařazeny 3 z nich, a to: Bakalářská

práce od autorky Simony Linhardtové na téma **Prestiž sociální práce očima sociálních pracovníků**¹, která zahrnuje rozhovory se sociálními pracovníky, využití jejich praktických zkušeností, jejich všedních dilemat, zamyšlení nad tématem „Kde je nedocenenost sociální práce.“

Dále pak od Bc. Evy Kudlové, DiS. Diplomová práce na téma **Prestiž oboru sociální práce očima zainteresované veřejnosti a sociálních pracovníků**², která se zaměřuje na vnímání prestiže sociální práce spíše z pohledu veřejnosti a sociálních pracovníků. Co se týče práce, která by se zaměřovala na problematiku z pohledu studentů, objevila jsem bakalářskou práci od autorky Adély Staňkové: **Negativa sociální práce očima studentů tohoto oboru**³, kde sice nezkoumá přímo prestiž profese, ale její negativní stránky.

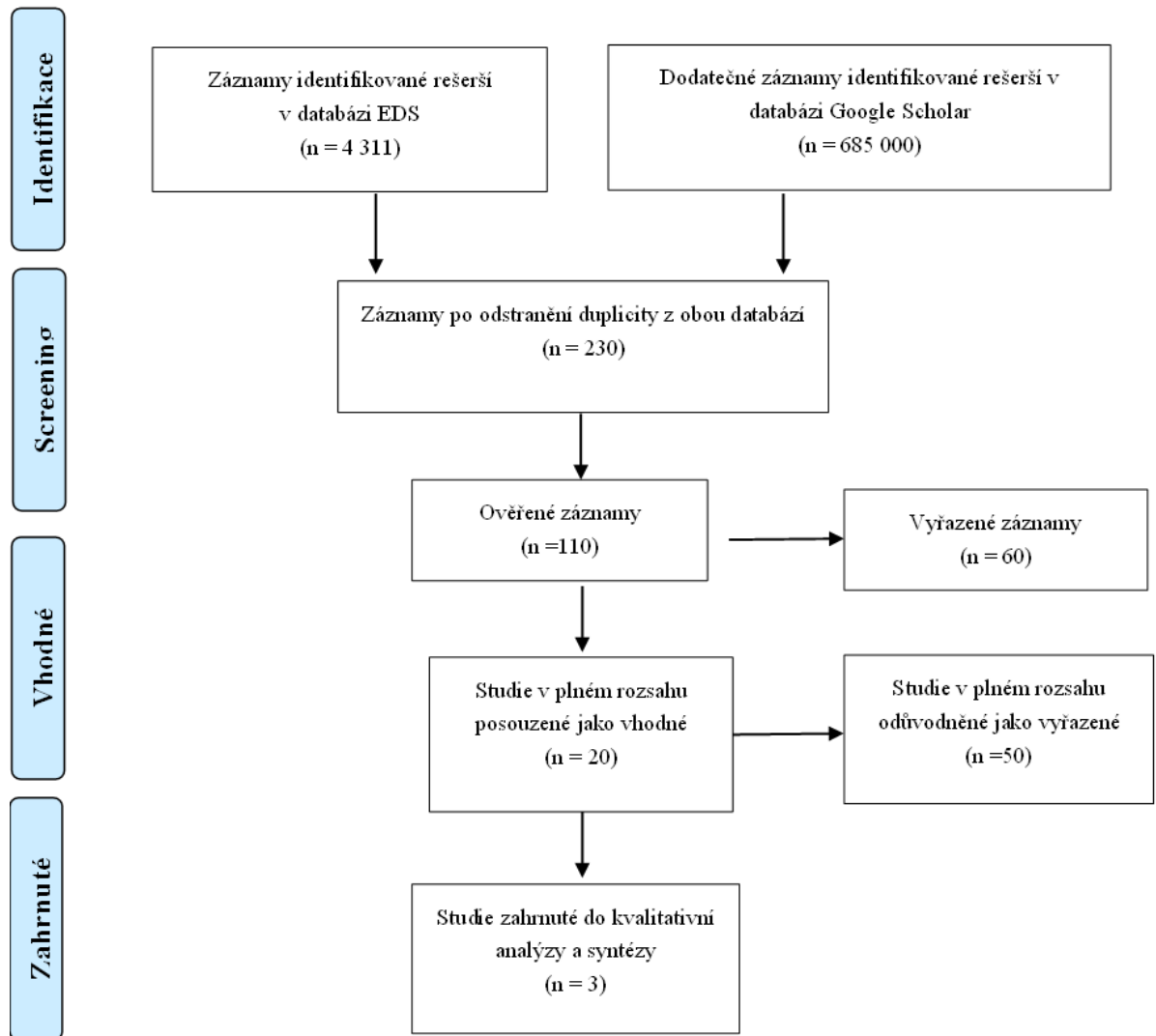
V rámci problematiky nízké prestiže profese sociální práce, lze tedy najít spoustu prací, ať už z pohledu veřejnosti, či právě sociálních pracovníků. Z pohledu studentů oboru sociální práce, kteří se na výkon tohoto povolání teprve chystají, jsem však žádné zdroje nenašla.

Jak jsem při rešerši zdrojů pro tuto kapitolu postupovala lze vidět na následném Flow diagramu, viz obrázek č. 1:

¹ LINHARDTOVÁ, Simona. *Prestiž sociální práce očima sociálních pracovníků*. Hradec Králové, 2016, s. 54. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Ústav sociální práce. Vedoucí práce: PhDr. Ondřej Štěch, Ph.D

² KUDLOVÁ, Eva. *Prestiž oboru sociální práce očima zainteresované veřejnosti a sociálních pracovníků*. Brno, 2017. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce: prof. PhDr. Libor Musil, Csc

³ STAŇKOVÁ, Adéla. *Negativa sociální práce očima studentů tohoto oboru*. Olomouc, 2017. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Cyrilometodějská teologická fakulta, Vedoucí práce: Mgr. Daniela Ochmannová

Obrázek 1: Flow diagram (Zdroj: vlastní tvorba)

2 Propojení tématu s teoriemi, metodami a technikami SP + etické hledisko

Pro lepší čitelnost jsem tuto kapitolu rozdělila na 2 podkapitoly, a to na definici sociální práce, profese a prestiže povolání, a poté na teoretické ukotvení tématu mé práce, kde se již věnuji teoriím, metodám a technikám sociální práce a etickému hledisku.

2.1 Definice sociální práce

„Existuje celá řada autorů, kteří se pokusili vymezit obsah, pojetí a cíle sociální práce, ale jen některé z navržených definic skutečně použily k ohraničení profesionálního pole sociální práce. Nejasnosti týkající se povahy, účelu i kompetencí sociální práce nadále přetrvávají a v českých poměrech jsou navíc posilovány nedostatkem odborné diskuze“ (Navrátil in Matoušek, 2001, s. 183).

Oldřich Matoušek (2001, s. 10) sociální práci definuje jako: „Společenskovední disciplína, i oblast praktické činnosti, jejímž cílem je odhalování, vysvětlování, zmírňování a řešení sociálních problémů (chudoby, zanedbávání výchovy dětí, diskriminace určitých skupin, delikvence mládeže, nezaměstnanost atd). Sociální práce se opírá jednak o rámec společenské solidarity, jednak o ideál naplňování individuálního lidského potenciálu.“

Mezinárodní federace sociálních pracovníků pak uvádí o současné podobě sociální práce, že „Sociální práce je na praxi založená profese a akademická disciplína, která podporuje sociální změnu a rozvoj, sociální soudržnost a zplnomocňování lidí. Pro sociální práci jsou zásadní principy sociální spravedlnosti, lidských práv, společenské zodpovědnosti a respektu k rozmanitosti. Sociální práce podporuje lidi a jejich okolí v řešení těžkých životních situací a výzev, aby se zvyšovala jejich životní pohoda. Opírá se přitom o teorie sociální práce, společenských a humanitních věd a o vlastní znalosti“ (IFSW, 2014 [online]).

2.1.1 Profese

„Slovo *professio* znamená v latině veřejné přiznání, projev, osvědčení, ohlášení, zápis a také pozorování něčeho. Souvisí se slovem *profiteor* – veřejně vyznávat, prohlašovat, ohlašovat, přihlásit se k něčemu, jmenovat se. Čeština využívá výraz profese, což je role ve světě práce s širším významem než zaměstnání, respektive povolání. Profese je vázaná na určitý typ kvalifikace, je spojená s určitými očekáváními typu práce a pracovních výsledků, a také s určitou společenskou prestiží“ (Matoušek, 2021, s. 9).

„Profese je zaměstnání vyžadující zvláštní znalosti a dovednosti. Profil a standardy profese určují do značné míry profesní sdružení. Prestiž profese stoupá s mírou její nezávislosti na správě státu, tj. s rozhodovací autonomií obce profesionálů (viz vysokou prestiž lékařů a advokátů), s mírou vnitřní specializace, s jasným ohraničením vůči jiným profesím, s hierarchií profesionálních pozic, s možností vysokoškolského vzdělání v profesi a s dosažitelnými akademickými hodnostmi. Profesní standardy definují způsob práce a v případě pomáhajících profesí i vhodného klienta“ (Matoušek, 2003, s. 165).

„Většina autorů se řídí také tzv. „charakteristickými znaky profese“, jež vytvořil Greenwood (1954, in Matoušek, 2013, s. 40). Patří mezi ně:

- **Systematická teoretická základna:** dovednosti, které jsou pro profesi charakteristické, vycházejí z vědomostí založených na vnitřně konzistentní teoretické základně. Příprava na výkon povolání zahrnuje jak intelektuální činnost, tak i praktickou zkušenost. Orientaci v teorii zajišťuje akademický vzdělávací systém. Rozvoj a systematizace odpovídající teoretické základny se uskutečňuje pomocí výzkumu.
- **Autorita profese vzhledem ke klientům:** klient často nedokáže určit, jaké má potřeby a jak je naplnit, mj. i z toho důvodu, že nedisponuje znalostí teoretické základny oboru a určitými zvláštními dovednostmi. Ti klienti, kteří jsou schopní svoje potřeby identifikovat, i najít možnosti, jakým způsobem je naplnit, pak zase často mívají problémy s tím, jakou možnost vybrat, která je pro ně nejvhodnější. Autorita profese je základním zdrojem klientova přesvědčení, že mu odborník pomůže naplnit jeho potřeby.
- **Autorita uznávaná společností:** každá profese se snaží mít svou autoritu ve společnosti stvrzenou určitými privilegii. Jde např. o kontrolu profesní organizace nad vzdělávacími organizacemi, nad akreditacemi a obsahem studijních programů a nad vydáváním osvědčení kvalifikovaným sociálním pracovníkům. Zástupci profese se také snaží o právní ochranu profesionálního titulu sociální pracovník. Dosáhnout takovýchto privilegií je ovšem obtížné.
- **Kultura profese:** uvnitř profese existuje síť formálních a neformálních skupin. Do formálních skupin patří institucionalizovaná zařízení, kde se setkávají profesionálové a klienti, dále vzdělávací a výzkumná centra a profesní asociace. Neformální skupiny jsou menší skupiny kolegů, kteří se sdružují z různých důvodů (podle specializace, povahy práce, místa bydliště, zájmů a zálib, náboženství apod.). Vzájemné interakce členů formálních a neformálních skupin vytvářejí profesní kulturu, která má vlastní normy, hodnoty a symboly. Normy profesní skupiny slouží jako průvodce v různých sociálních situacích.

- **Etický kodex:** moc a privilegia mohou být zneužita, proto je nutný kodex, který reguluje jednání členů. Profesní etický kodex je formální (psaný) a neformální (nepsaný). Kodexy mají profese i nonprofese, profesní kodexy však bývají systematictější. Co se týče se hodnocení sociální práce z hlediska pojmu profese, Banksová (1995) poznamenává, že sociální práce často bývá definována jako semiprofese, protože nenaplnuje všechna kritéria profese. Tato problematika je prozatím předmětem diskuse. Zastánci názoru, že sociální práce nesplňuje všechna kritéria, která k profesi patří, používají následující argumenty:
 - sociální práce nedisponuje pevným teoretickým základem;
 - sociální pracovníci si nemohou dělat nárok na monopolní speciální dovednosti;
 - ve společnosti obecně vládne ambivalentní postoj k autoritě sociálních pracovníků.“

Další znaky profese uvádí Weiss-Gal a Welbourne (2007, s. 282 [online]), kdy zmiňují 8 dalších znaků profese, které jsou vybrány jako známky profese na základě atributů a mocenských přístupů k profesionalizaci, patří mezi ně: veřejná uznání, monopol na různé typy práce, profesní autonomie, znalostní základna, odborné vzdělávání, profesní organizace, existence kodifikovaných etických standardů, prestiž a odměňování sociální práce.⁴

2.1.2 Prestiž profese

„Pojem prestiž pochází z latinského praestigiaie, což znamená mámení – dobré jméno, společensky uznávaný vliv, vážnost osoby či skupiny, respekt projevovaný jinými osobami či skupinami. Prestiž je relativní hodnota, je to důležitost a vážnost připisovaná spol. skupinám, povoláním nebo jejich příslušníkům, příp. jednotlivým osobám, na základě určitého více či méně obecně uznaného měřítka“ (Sociologická encyklopedie).

Goldthorpe (1972, s. 195) uvádí, že „Prestiž lze nejučinněji chápat jako odkaz na konkrétní formu sociální výhody a moci, spojené s obsazením role nebo členství v kolektivu: konkrétně na výhodu a moc, které jsou spíše symbolické, než ekonomické nebo politické povahy. Taková výhoda a moc implikují schopnost aktéra využívat při prosazování svých cílů významy a hodnoty, spíše než vyšší materiální zdroje, či pozice autority nebo vyšší moci. Z této koncepce vyplývá, že hierarchii prestiže tvoří intersubjektívni komunikace mezi aktéry, a proto musí být charakterizována z hlediska postojů a vztahů.“⁵

⁴ Vlastní překlad

⁵ Vlastní překlad

„Obvykle bývá prestiž chápán jako určitý způsob pozitivního hodnocení, ocenění, úcty, který prokazujeme osobám, předmětům, sociálním pozicím, činnostem atd. Někdy se užívá termínu "nízký prestiž" pro pozice, osoby atd., které jsou vystavovány sociálnímu opovržení, zavržení.“ (Kapr, s. 740–741[online]). Dále pak Kapr tvrdí, že „Prestiž povolání patří k typům prestiže připisovaného společnostem určité pozici. Je ze všech ostatních typů relativně nejstálejší a ve srovnání s ostatními i nejobecnější, ve smyslu v populaci nejvíce rozšířeném.“

2.2 Teoretické ukotvení

„Sociální práce disponuje teoriemi a dále vytváří nové teorie vysvětlující vznik a řešení individuálních, skupinových a komunitních problémů, a proto je také vědou. Sociální práce je jako ostatní společenskovední obory multiparadigmatická. Nepřevládlo v ní jediné pojetí, ale vedle sebe existují různé přístupy“ (Navrátil in Matoušek, 2001 s. 183-200).

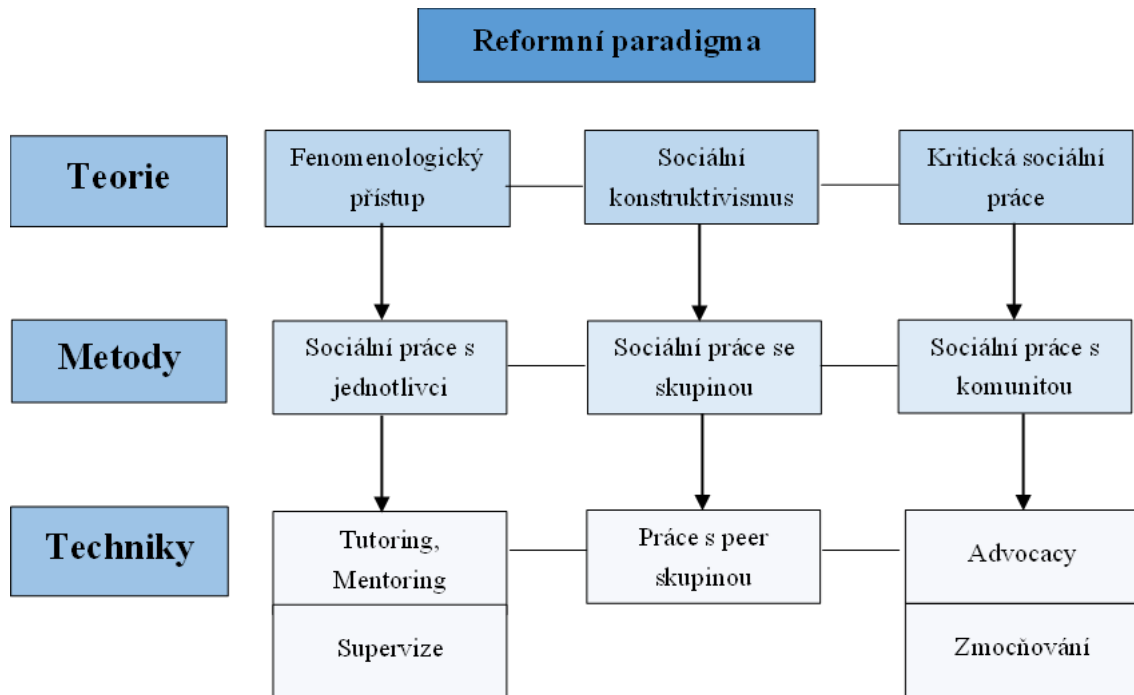
„V sociální práci během 20. století vykrytalizovaly tři odlišné přístupy, které Payne (1997) označuje jako tzv. malá paradigmatata. Odlišují se jak svými filozofickými východisky, tak praktickými konsekvencemi. Jejich vymezení je zajímavé také s ohledem na vývoj české sociální práce, která svoji identitu znovu musí hledat (Navrátil in Matoušek, 2001 s. 187).“ Tato paradigmatata nazýváme:

- Poradenské paradigma
- Terapeutické paradigma
- **Reformní paradigma**

Pro tuto práci je klíčové paradigma reformní, jež označuje Navrátil (in Matoušek, 2001, s. 187) jako „Úsilí o reformu společenského prostředí.“ Dále říká, že „V tomto paradigmatu se představa sociálního fungování pojí s vizí společenské rovnosti v různých dimenzích společenského života.“

Pokud se reformní paradigma stane součástí běžné praxe sociální práce a povede ke zlepšení kvality služeb pro klienty, může to pozitivně ovlivnit prestiž a vnímání profese sociální práce ve společnosti.

Téma práce je tedy teoreticky ukotveno reformním paradigmatem, následně byly zvoleny teorie pro představení hlavních myšlenek pohledem na prestiž profese sociální práce. V tomto kontextu jsou představovány vybrané metody a techniky pro realizaci projektu, který bude realizován v části bakalářské práce. Jejich propojení můžete vidět na následujícím obrázku č. 2.

Obrázek 2: Vybrané teorie, metody a techniky (Zdroj: vlastní tvorba)

„**Fenomenologický přístup** se opírá o zkušenost člověka, který se vztahuje ke svému přirozenému světu. Přirozeným světem je míněn jednak svět obecné základní zkušenosti (v protikladu ke světu, který ukazuje objektivizující věda), jednak svět osobně zakoušený, jenž má různé vrstvy, od světa bezprostředních osobních vztahů přes Habermasův „systém“ odcizených institucí až ke „globální vesnici“ současných žurnalistů“ (Matoušek, 2013 s. 32). Dalo by se říci, že fenomenologický přístup se v rámci prestiže profese sociální práce zaměřuje na subjektivní zážitky a zkušenosti lidí, kteří mají zkušenosti s touto profesí.

V případě mé práce by se jednalo o studenty oboru sociální práce, kteří za sebou mají již spoustu praxí v sociálních službách. Tento přístup bere v úvahu to, jak studenti vnímají a interpretují své zážitky či dovednosti, a jak to ovlivňuje jejich hodnocení samotné sociální práce. Mimo jiné fenomenologický přístup klade důraz na specifický kontext a prostředí, ve kterém se sociální práce právě odehrává. Zaměřuje se na vnímání a hodnocení různých aspektů práce sociálního pracovníka, například na vztahy s klienty, společenské postoje a pracovní podmínky. V tomto ohledu může fenomenologický přístup pomoci porozumět tomu, jak se klienti, ostatní odborníci, široká veřejnost, či právě studenti dívají na práci sociálního pracovníka.

„**Sociální konstruktivismus** lze chápat jako jednu z teorií poznání, která však v kontextu sociální práce přináší zajímavé náměty i z hlediska práce s klienty. Sociální konstruktivismus je založen dle sociologů Bergera a Luckmanna (1966), kteří tvrdí, že veškeré poznání je utvářeno v sociálních interakcích“ (Navrátil in Matoušek, 2013 s. 26).

Dále Navrátil (in Matoušek, 2013, s. 26) říká: „Z pohledu sociální práce přináší sociální konstruktivismus důraz na partnerský vztah mezi sociálním pracovníkem a klientem, přičemž partnerství je sociálním konstruktivismem situováno do oblasti definice problému i do způsobu jeho řešení. Aby byl partnerský vztah v tomto slova smyslu možný, sociální pracovník musí především reflektovat vlastní předpoklady a hodnoty. Reflexi vlastních předpokladů podporuje podle konstruktivistů souběžné využití různých teorií, stejně tak jako výkladů a interpretací klientů.“

„Berger s Luckmannem (1996) navrhli klíčovou tezi, že veškeré vědění je sociální konstruováno a že vzniká v interakci pozorovatele s jeho okolím. Lidé se rodí do konkrétní společnosti a kultury, kde platí určité sociální normy a vzorce chování. Postupně si osvojí představu o světě a o tom, jak v takovém světě žít. K tomu dochází internalizací sociálně sdílených představ v rámci socializačních procesů. Díky nim je zaručeno, že jsou sociálně sdílené a akceptované představy o světě a jeho řádu přednášeny z generace na generaci“ (Navrátil in Matoušek, 2013, s. 27).

Díky této tezi lze říci, že vnímání a hodnocení prestiže sociální práce je tvořeno v různých společenských kontextech. Sociální konstruktivismus nám může například pomoci pochopit, jak vznikají předsudky k sociální práci a jaké faktory k tomu přispívají, a vyvinout strategie k tomu, jak tyto předsudky změnit a zlepšit prestiž sociální práce. V zásadě lze říci, že sociální konstruktivismus může být využit jako teoretický rámec pro analýzu a porozumění tomu, jak vnímání a hodnocení sociální práce vznikají a jak lze tyto vnímání a hodnocení ovlivnit, což může vést ke zlepšení prestiže a postavení sociální práce v rámci společnosti.

„Sociální konstruktivismus přináší do sociální práce podporu plurality. Sociální pracovníci by měli být podle konstruktivistů hlasem těch, kdo jsou ve společnosti utiskováni a nemohou se svobodně vyjádřit. Jde o to, že i skupiny na okraji společnosti reprezentují cenné zkušenosti a názory a mohou přinést hodnotu pro společnost. Jejich zkušenosti a zájmy musí být ovšem artikulovány. Z konstruktivistického pohledu je sociální práce profesí, jejímž posláním má být úsilí o odstranění všech forem diskriminace“ (Navrátil in Matoušek, 2013, s. 30).

„V sociální práci se vyskytují protikladné odpovědi na otázku, zda je centrální osou sociální práce klinická praxe (mikrorovina), či zda je jejím hlavním cílem sociální reforma (makrorovina). Z pohledu sociálních konstruktivistů sociální práce zahrnuje oba rozměry. Konstruktivisté zdůrazňují rozměr sociální spravedlnosti ovšem poukazují, že úroveň intervence by měla odpovídat potřebám cílových skupin a upozorňují, že důraz na sociální reformu je často sociálními pracovníky zanedbán. Důsledkem zanedbání sociálněreformního rozměru je mj. znejasnění identity sociální práce ve vztahu k ostatním pomáhajícím profesím a snižování její legitimacy ve společnosti“ (Navrátil in Matoušek, 2013, s. 31).

S otázkou, zda je hlavním cílem sociální práce sociální reforma se pojí právě jedna z následujících teorií, a to **kritická sociální práce**. Jak uvádí Janebová (2014, s. 7 [online]): „Kritická sociální práce samotná se vynořila především jako kritická reakce na praktiky tzv. „tradiční sociální práce“, která začala být vnímána jako nástroj k udržení nespravedlivého sociálního řádu. Tzv. „tradiční sociální práce“ orientující se především na „případovou práci“ s klienty, řešící problémy lidí snahou adaptovat je na leckdy diskriminační požadavky společnosti, a naopak nepříliš se zaměřující na změnu sociálního prostředí lidí, začala být terčem kritiky řady sociálních pracovníků. Kritická sociální práce začala upozorňovat na rozpor mezi tím, že se sociální pracovníci vnímají jako pomáhající profese, ale zároveň reálně svou činností přispívají k reprodukci opresivních praktik uvnitř společnosti.“

„Kritická sociální práce klade důraz na kritiku a analýzu moci a útlaku ve společnosti a jejím cílem je celková společenská transformace k překonání útlaku, nespravedlnosti, dominance a vykořisťování. Healy (2000) ji někdy označuje jako „aktivistickou sociální práci“, někteří autoři ji ztotožňují s „radikální sociální prací“ (např. Payne, 1997, 2009; Matoušek, 2013), nebo ji raději označují jako „kritickou praxi“ (např. McDonald, 2006)“ (Janebová, 2014, s. 7 [online]).

„Svět je dle zastánkyň kritické sociální práce“ rozdělen na ty, co „mají“ a ty, co „nemají“, přičemž zájmy obou skupin jsou protikladné a neslučitelné. Ti, co „mají“, jsou příslušníky privilegovaných skupin, jako jsou například střední třída, muži, Evropané, heterosexuálové či tělesně zdatní, zatímco „nemající“ jsou lokalizováni na opačné straně sociálního žebříčku, a jsou mezi ně zařazováni například lidé z nižší třídy, ženy, ne-Evropané, lesby a gayové či lidé s handicapem“ (Janebová, 2014, s. 8 [online]).

Lze říci, že kritická sociální práce může být klíčovým nástrojem k posílení prestiže sociální práce. Zvyšuje kvalitu práce tím, že podporuje sociální pracovníky v přemýšlení nad nespravedlivými vztahy moci, které ovlivňují problémy, se kterými se setkávají jejich klienti. Podporuje participaci klientů, jelikož zahrnuje klienty jako aktivní aktéry a podporuje jejich spoluúčast v procesu řešení jejich sociálních problémů. Dále zvyšuje povědomí o sociálních problémech, což může vést k většímu uznání práce sociálních pracovníků, kteří se snaží tyto problémy řešit. Posiluje důležitost kritického myšlení – podporuje kritické myšlení a reflexi u sociálních pracovníků, čímž se zvyšuje kvalita a efektivita práce sociálních pracovníků a jejich příspěvek ke společnosti.

Co se týče **technik sociální práce**, ty sociologická encyklopedie definuje jako: „V nejširším významu vše, co člověk dělá (verbálně i neverbálně, záměrně i nevědomě), když chce v průběhu sociální interakce působit na druhé. Jde tedy o způsoby, resp. taktiku komunikace, zahrnující nebo směřující k ovlivňování v nejširším slova smyslu. Zahrnují různé druhy komunikace, od tělesného kontaktu po gesta a řeč. Jsou integrované v obecných stylech chování nebo jsou vydělovány jako instrumentální aktivity, jimiž se má dosáhnout určitého cíle v interakci s druhými osobami, tj. pohnout je k určitým reakcím.“

„Pod pojmem „**metody sociální práce**“ rozumí většina západních autorit i našich odborníků postupy vázané:

- **na cílový subjekt (práce s jednotlivcem, skupinou, rodinou, komunitou atd.)**
 - na jeho aktuální situaci (sociální znevýhodnění na začátku života, předvídatelné a nepředvídatelné sociální události)
 - na relevantní vztahový kontext (vrstevnická skupina, rodina, organizace)
 - někdy i na systémové vazby (regionální, národní či nadnárodní sociální politika)“
- (Matoušek, 2013, s. 13).

„Běžně se v sociální práci rozlišují činnosti na práci v sociální mikroúrovni, střední úrovni a práci v sociální makroúrovni. Mikroúrovni se přitom myslí **případová práce**, střední úrovni **práce s rodinami a malými skupinami**, makroúroveň znamená práci s **velkými skupinami, s organizacemi, komunitami a působení na sféru veřejného mínění i politiky**“ (Matoušek, 2013, s. 14).

„Na mikroúrovni pracuje profesionální sociální pracovník formou **případové práce**, resp. vedení případu. Oběma termíny může být popisovaná tatáž činnost, tj. individuální podporování klientovy schopnosti vyrovnat se s problémy. Základní činností při práci s případem je poradenství. To může být doplňováno jinými postupy. Termín vedení případu (case management) se užívá až v několika posledních desetiletích. Akcentuje koordinační a mediační činnost sociálního pracovníka (v našich podmínkách např. probačního úředníka, který poskytuje soudu informace o klientovi, domlouvá se s klientem o možných opatřeních, včetně tzv. alternativních trestů, vyjednává i se subjekty, které klient poškodil, a s organizacemi, které se účastní výkonu alternativního trestu, a také monitoruje, jak klient vykonává to, k čemu se zavázal)“ (Matoušek, 2013, s. 14).

Metoda práce s jednotlivci tedy umožňuje pracovat s jednotlivcem na základě jeho individuálních potřeb, zdrojů a cílů. Při jejím využití je nutné postupovat systematicky a respektovat autonomii a sebeurčení klienta. Každý individuální student sociální práce může podpořit prestiž své profese už jen tím, že se bude chovat profesionálně, v rámci etického kodexu. Bude hájit zájmy svých klientů, vzdělávat se a tímto vším bude samotnou sociální práci kvalitně prezentovat a zvedat tak její prestiž.

Co se týče technik, které lze při metodě práce s jednotlivcem využít, můžeme hovořit např. o **supervizi, práci se sebereflexí, či různé formy mentoringu, tutoringu a couchingu.**

„**Řada autorů** se pokouší o typologii supervize (viz např. Havrdová 2000; Hawkins a Shohet 1989; Kadushin 1992). Shoda mezi nimi je v tom, že prioritou supervize je profesionální rozvoj pracovníka, rozšiřování jeho dovedností. Souběžně s tím mu má supervize pomáhat řešit těžko řešitelné případy, má mu pomáhat vyrovnat se s pracovním stresem. U studentů a začínajících pracovníků bývá navíc zdůrazňována vzdělávací funkce supervize – supervize jim ukazuje, jak propojit teorii s praxí, formuje a upevňuje algoritmy profesionálních postupů“ (Matoušek, 2003 s. 352).

Jednou z forem supervize je např. **Autovize** (autosupervize, sebesupervize), což je podle Matouška (2003, s. 357) „Proces sebereflexe pracovníka (supervízora). Pracovník (supervízor) sám sobě klade užitečné otázky, na něž hledá odpovědi. Všímá si svých postupů, pocitů a tělesných reakcí při práci s klientem (supervidovaným), které písemně (nebo s využitím audio – nebo videozáznamu) vyhodnocuje.“

Využití supervize při práci se studenty jim umožňuje získat zpětnou vazbu na svou práci a zdokonalovat své dovednosti a kompetence. Supervízor může poskytnout studentům prostor pro reflexi, pomoci jim identifikovat vlastní omezení a podpořit je v hledání řešení, což následně vede k profesionálnímu rozvoji možných budoucích sociálních pracovníků, a díky profesionalitě těchto pracovníků v profesi se může zvednout i její prestiž.

„**Coaching**, nebo koučink čerpá své vlivy a stojí na ramenou široké škály disciplín, včetně poradenství v oblasti řízení, osobního rozvoje a psychologie. Existuje však řada základních rozdílů, které odlišují koučování od příbuzných oborů, a ty jsou nejnásledněji zdůrazněny metaforou řízení automobilu. Koučování není mentoring. Mentoring se sice podobá koučování, ale zásadně se liší. Mentor má zkušenosti v určité oblasti a předává konkrétní znalosti, působí jako poradce, průvodce, tutor či učitel. Naproti tomu úlohou kouče není radit, ale pomáhat koučovaným při odhalování jejich vlastních znalostí a dovedností a usnadňovat koučovaným stát se jejich vlastními poradci. Cesty koučování a mentoringu se někdy kříží, protože mentoři zjišťují, že koučovací dovednosti zvyšují jejich schopnost vést, mohou mít informace či postřehy, které by mohli být přínosem pro jejich koučované“ (Jonathan Passmore, 2021, s. 28 [online]).⁶

⁶ Vlastní překlad

Využití Coachingu při práci s jednotlivcem může pomoci jednotlivci identifikovat své silné stránky a vyvinout strategie pro zlepšení svých dovedností a schopností. Dále také může být využit k poskytnutí jednotlivcům v oblasti sociální práce potřebného vedení a podpory při řešení složitých situací a rozhodování či k poskytnutí jednotlivcům v oblasti sociální práce větší jistoty a sebedůvěry. Coaching může být také velmi užitečným nástrojem právě pro studenty, jelikož se teprve učí, jak pracovat s jednotlivci. Tato technika jim může pomoci rozvíjet své komunikační dovednosti, empatii a schopnost poskytnout podporu a pomoc jednotlivcům v jejich životě. Zároveň může coaching pomoci studentům získat sebedůvěru a sebeúctu, což jsou klíčové vlastnosti pro úspěšné vedení jednotlivců.

„**Mentoring** je účinný způsob předávání a rozvoje nejen odborných, ale i měkkých dovedností včetně manažerských. Jde o profesionální rozvojový vztah dvou osob, mentora a mentee (mentorovaného), založený na důvěře. Mentor sdílí své zkušenosti, znalosti a dovednosti a působí jako průvodce menteeho v daném tématu a podporuje ho v rozvoji. Tento vztah funguje na principu partnerské komunikace a ochotě učit se od sebe navzájem“ (Česká asociace mentoringu [online]).

V tomto případě může být mentoring využit tak, že studenti studující sociální práci, mohou být mentorováni zkušenými pracovníky v oboru, kteří jim mohou poskytnout užitečné rady, zpětnou vazbu a podporu v rozvoji jejich profesní identity. Tato technika tedy pomůže studentům pomoci lépe pochopit, jakým způsobem sociální práce může mít pozitivní dopad na jednotlivce i na společnost jako celek.

Slovo **tutoring** je podle Oxfordského slovníku (Oxford Dictionaries [online]) definováno jako „Doučování někoho (v něčem), učitel jednotlivého studenta nebo malé skupiny; učit někoho, zejména soukromě.“⁷

Při využití tutoringů se studenti mohou obrátit na své učitele nebo profesory s podněty, se kterými mají v dané oblasti zkušenosti a odbornost. Tito učitelé mohou studentům v rámci individuálních konzultací poskytnout příležitosti pro rozvoj praktických dovedností.

Jak říká o **skupinové práci** Matoušek (2013, s. 153) „Člověk je schopen kvalitně existovat pouze jako člen skupiny a většinou patří k více skupinám současně.“ Dále Matoušek (2013, s. 153) uvádí, že je skupinová práce zásadní a nezastupitelná součást sociální práce. „Skupinová dynamika jako podstatný práce aktivizuje energii, tvořivost a

⁷ Vlastní překlad

odvahu ke změně, která musí nastat, aby se zlepšily podmínky klienta (člena skupiny), ať jde o podmínky vnitřní, vnější, nebo obojí. Sociální pracovníci se podílejí na vedení skupin podpůrných nebo vzdělávacích, na činnosti skupin zaměřených na dosažení sociálních cílů, mohou vést skupiny terapeutické nebo řídit skupiny rekreační či pracovní. Mohou také působit jako vedoucí nebo členové multidisciplinárních týmů, úkolových uskupení nebo komisí.“ Dále Matoušek (2013, s. 14) tvrdí: „Skupinová práce může mít podobu aktivit se skupinou (např. víkendové programy v přírodním prostředí pořádané pro rizikovou městskou mládež; kurzy sociálních dovedností a rekvalifikační kurzy pro nezaměstnané mladé lidi; programy pro seniory v klubech důchodců; job-kluby organizované úřady práce pro skupiny nezaměstnaných, pracovní aktivity s lidmi, kteří mají vážný mentální hendikep). Cílem skupinové práce může být i nespecifická skupinová terapie, která má klientovi poskytnout otevřenou zpětnou vazbu o tom, jak působí na lidi, korektivní zkušenost, náhled, naději na řešení jeho těžkostí a v neposlední řadě mu může poskytnout příležitost, aby pomohl druhým lidem.“

Metoda práce se skupinou je klíčovou metodou pro tuto práci. Skupinová práce může umožnit studentům vidět, jak práce v týmu a spolupráce může vést k lepším výsledkům, či může být také příležitostí pro studenty, aby se zapojili do aktivit a projektů, které mohou zlepšit prestiž profese sociální práce.

Mezi definiční znaky každé skupiny patří také tzv. **kolektivní identita**, kterou se vysvětlili Musil a Růžičková (2009, s. 80-81 [online]) následovně: „Pojem kolektivní identita označuje takové sebe-pojetí, jehož součástí je přání skupiny lidí něco společně vytvářet, sledovat společně cíl a nějakým způsobem se v souvislosti s tím – v akci – dát dohromady. Pokud si tedy klademe otázku, zda sociální pracovníci v české společnosti prožívají potřebu zformulovat kolektivní identitu svého oboru, ptáme se vlastně zda vidí sociální pracovníci před sebou nějaký cíl, který by souvisel s jejich činností sociálních pracovníků a který by je vedl ke snaze spojit se a společně něčeho dosáhnout?“

Kolektivní identita se tedy týká toho, jak se lidé vidí jako součást skupiny nebo týmu, který má společné cíle a hodnoty. Pokud studenti sociální práce vnímají sebe sama jako součást komunity a profesionálního týmu sociálních pracovníků, mohou se cítit motivovanější k úsilí o zlepšení prestiže této profese.

Při práci se skupinou využijí **techniku peer**, kdy podle Zuzany Foitové (2014, s. 11 [online]) je „Slovo peer anglického původu a doslovně se překládá jako „druh“ nebo jako „osoba stejného stavu“. Označuje spojení mezi osobami díky shodné charakteristice v nějaké významné oblasti, ve školském prostředí např. věk (vrstevníci), v komunitní oblasti bydliště ve stejné čtvrti (bližší a vzdálenější sousedé), v rodinné situaci stejný stav např. matky malých dětí). „Peer podpora je založena na přesvědčení, že ti, kdo čelili těžkým překážkám, vydrželi a překonali je, mohou poskytnout užitečnou podporu,

povzbuzení, naději a možná i mentorství jiným, kteří se nacházejí v podobné situaci“ (Foitová, 2014, s. 14 [online]).

Osoby shodné charakteristiky, jsou v mém případě opět studenti oboru sociální práce. Využití této techniky je možné například tak, že studenti budou organizováni do skupin, kde si navzájem poskytnou podporu a sdílejí své zkušenosti z praxe. Tato spolupráce může vést ke sdílení informací a nápadů, jak zlepšit kvalitu práce s klienty a jak zvýšit prestiž sociální práce.

„**Komunitní práce** spočívá v organizaci akcí místního společenství, jejichž cílem je naplnění určité místní potřeby nebo řešení místního problému. Sociální pracovník může potřebu či problém analyzovat, plánovat postup, iniciovat akci, koordinovat činnost účastníků (ať už jde o jednotlivce, nebo instituce), propagovat akci, hodnotit její účinky. Součástí činnosti sociálního pracovníka může být i vytváření a uskutečňování koncepcí na nejrůznějších úrovních – od rozvojové strategie vlastní organizace, ve které má vedoucí funkci, až po návrhy zákonů a vyhlášek s platností celostátní nebo jinou. Pro tuto řídicí, supervizní a konzultační činnost platí to, co by mělo charakterizovat i všechny předchozí činnosti — musí začínat analýzou sociálních jevů a končit hodnocením účinnosti vlastní práce (Matoušek, 2013, s. 15).

V rámci využití metody komunitní práce se studenti mohou zaměřit na komunitní projekty a spolupráci s organizacemi a komunitami, například by mohli organizovat dobrovolnické akce, osvětové kampaně nebo rozvíjet programy pro děti a mládež a udělat tak sociální práci osvětu, což by mohlo pomoci zvýšit její prestiž.

Při práci s komunitou lze využít techniku **advocacy**, která je podle anglického Oxfordského slovníku (Oxford Dictionaries, [online]) definována jako „Veřejná podpora, kterou někdo dává myšlence, jednání nebo přesvědčení.“⁸ Jak zmiňuje Bc. Kristýna Zárubová ve své diplomové práci (2019, s. 27 [online]) „Advocacy (česky advokacie) je v českých podmínkách „nešikovně“ pojmenovaná, neboť česká veřejnost si pod tímto označením často představuje činnost advokátů v právním systému. Advokacie v právním kontextu zahrnuje právě činnost advokáta, který je oprávněný k tomu, aby jednal jménem jiné osoby v právním procesu. Avšak v politickém kontextu znamená advocacy činnost organizovaných skupin či jednotlivců, kteří se snaží ovlivnit politiku a politická rozhodnutí, aniž by usilovali o zvolení do veřejné funkce, nebo usilují o prospěch cílových skupin. V tomto ohledu můžeme pojem advocacy vyjádřit i jinými pojmy, jakými může být např. ovlivňování, přesvědčování či prosazování. Ve velmi zjednodušeném podání má advocacy za cíl ovlivnit ty, kdo činí politická rozhodnutí.

Technika advocacy je tedy strategie, které lze využít k získání podpory a posílení postavení určité profese či oblasti. Při použití této techniky by mohli studenti sociální práce pracovat s komunitou na identifikaci problémů a vytváření strategií pro jejich

⁸ Vlastní překlad

řešení. Využití této techniky v kombinaci s komunitní prací může pomoci studentům sociální práce při zvyšování prestiže profese třeba tím, že ukážou, jakým způsobem může sociální práce přinést pozitivní změny do komunit a jakým způsobem může být tato práce efektivní při řešení sociálních problémů obecně.

Další technika, kterou lze využít při teorii kritické sociální práce, je technika utlačovaných lidí ke kolektivním akcím za účelem dosažení sociálních změn, která se nazývá „**zmocňování**“ (empowerment). „Znamená to emancipovat jedince, skupiny i komunity, aby si dokázali uvědomit jejich práva (může se tak na počátku díť i proti jejich vůli) a zároveň aktivizovat jejich sílu, aby dokázali využívat jejich potenciál k uspokojení potřeb“ (Staub-Bernasconi in Jabenová, 2014, s. 9 [online]).

Technika zmocňování je tedy založena na myšlence posilování a podpoře komunit, aby se staly aktivními aktéry změny v jejich vlastních životech a ve svých komunitách. Její využití by mohlo spočívat ve spolupráci studentů s komunitou za účelem zkvalitnění jejich života. Tato technika může přispět k rozvoji kapacit a schopností komunity, což by mohlo vést k větší spolupráci mezi sociálními pracovníky a komunitami, a tím i k většímu uznání a prestiži této profese.

2.3 Etické hledisko

„Jaké vztahy máte k sobě, takové vztahy máte ke klientům“.

– Ivan Úlehla, (2007, s. 113)

Podle Matouška (2003, s. 62) je „Etika sociální práce soubor mravních zásad, které by měl pracovník v sociálních službách dodržovat.“

„V sociální práci se v 19. a zejména 20. století projevila řada protichůdných tendencí, které lze obecně označit jako vývojová dilemata“ (Navrátil in Matoušek, 2001, s. 189).

Sociální pracovník se při své práci setkává s různými etickými problémy a dilematy vyvstávajícími ze samotné podstaty sociální práce, která pro něj vytváří situace. Musí nejen eticky hodnotit, vybírat možnosti, ale i rozhodovat. Eticky uvažuje při sociálním řešení, sběru informací, jednáních a při své profesionální činnosti o použití metod sociální práce, o sociálně technických opatřeních a administrativně správných postupech z hlediska účelu, účinnosti a důsledku na klientův život (Etický kodex sociálního pracovníka České republiky [online]).

Mátel (2010, s. 143) upozorňuje na to, že v běžné řeči bývají zpravidla všechna obtížná rozhodnutí nazývána dilematy. Proto někteří autoři považují za vhodné rozlišovat etický problém a etické dilema. Etické problémy oproti dilematům mají určitou možnost řešení, čímž se myslí řešení ve smyslu dobrého nebo správného rozhodnutí. Mátel vychází

z řeckého základu slov, kde „Problema označuje diskutabilní nebo složité situace, které vyžadují řešení.“ (Mátel, 2010, s. 143), zatímco slovo dilemma odkazuje ke dvojznačnosti: „Jde o výběr mezi nejméně dvěma možnostmi, ze kterých ani jedna není žádoucí. Jednoduše neexistuje dobré a správné řešení, pro které by bylo možné se rozhodnout.“

Při výběru etických dilemat týkajících se této práce, jsem vycházela ať už přímo z prožitků studentů oboru sociální práce, internetových diskusí sociálních pracovníků, či z nejrůznějších průzkumů k dané problematice. Patří mezi ně např.:

Etické dilema č. 1: Mají sociální pracovníci za účelem zvýšení platového ohodnocení stávkovat?

Stávky jsou formou protestu zaměstnanců, kteří se domnívají, že jsou jejich mzdy nebo pracovní podmínky nespravedlivé. Na tom, že jsou pracovníci ve své profesi nespokojení, a tak vyjdou do ulic stávkovat za změnu, není nic nového. Dělají to profese jako jsou učitelé, zdravotní sestry, hasiči, ale třeba i železničáři. U sociálních pracovníků je to však méně obvyklé, jelikož jako společenství nedrží tolik pospolu. Etickým dilematem tedy zůstává, zda by sociální pracovníci měli vyjít také do ulic a využít tuto činnost jako nástroj pro potenciální budoucí změnu jejich platového ohodnocení, avšak na úkor svých klientů, jelikož by se pravděpodobně jednalo o zavření sociálních služeb na dobu neurčitou, což by se dotklo klientů, kteří sociální služby využívají.

Etické dilema č. 2: Mají studenti oboru sociální práce nahlásit špatný výkon/kvalitu v sociálních službách při absolvování praxí?

Škola CARITAS-VOŠs Olomouc si zakládá na odborné praxi, celkem 720 hodin a podmínkou úspěšného vykonání praxe je předem daný odpracovaný počet hodin. V průběhu studia jsem často od ostatních studentů slyšela, že se při výběru své praxe setkali se špatnou, nekvalitní praxí. Buďto si stěžovali na neprofesionalitu sociálních pracovníků ke klientům služeb, nebo naopak, přes věnování se klientům nebyl čas se již věnovat studentům, kteří zde byli na praxi. A tak se často stalo, že studenti na pracoviště vůbec nedocházeli, protože se jim nikdo nevěnoval a považovali to za ztrátu času, nebo na pracoviště docházeli s tím, že dělali jinou práci, než měli, tj. třídění papírů, uklízení, přímou péči (pokud byli předem dohodnutí jinak). Většina studentů však raději praxi přetrpěla, aby měla splněno a nemusela si nic nahrazovat. Mají tedy studenti oboru sociální práce nahlásit nekvalitní praxi, službu, s vědomím, že si poté ve svém volném čase, či místo vyučování, budou muset chybějící hodiny nahradit, nebo mají raději mlčet a odpracovat si daný počet hodin s tím, že si danou službu mohou následně vybrat i ostatní studenti, kteří se zrovna rozmyšlí nad výběrem praxe?

Etické dilema č. 3: Mají se sociální pracovníci zaměřit na množství klientů nebo kvalitu nabízené služby?

Pracovníci se mohou dostat do situace, kdy existuje příliš velká poptávka po nabízené službě a jejich pracovní kapacita je omezená. Pracovníci by rádi věnovali

klientům plnou pozornost, ale nemají na to prostor a čas, protože potřebují dostát očekáváním nejen klientů, ale i dalších subjektů.

Problematikou se zabývá i MPSV, kdy se zaměřilo na analýzu dilemat, mezi které patřil právě rozdíl kvality a kvantity v sociálních službách. „Dilema kvantita nebo kvalita hodnotí respondenti z kvantitativní části výzkumu poněkud rozporně. V průměru však spíše souhlasí s tím, že dochází ke snižování kvality služby z důvodů zvyšujícího se počtu klientů. Někteří z informantů, kteří se zúčastnili kvalitativní části našeho výzkumu, dilema mezi kvalitou a kvantitou ve své praxi neřeší. Jiní informanti se však s tímto dilematem potýkají pro některé informanty je typická zvýšená zátěž v počtu klientů v určitých obdobích, zatímco jiná období se vyznačují značným úbytkem klientů. V realizovaných rozhovorech se opakovaně vyskytovaly výpovědi týkající se nadměrné administrativní zátěže pracovníků, které jsou nuceni věnovat se na úkor času stráveného s klienty a rovněž personálně poddimenzované nastavení služby mající podobný negativní dopad na spolupráci s příjemci služby. Vyšší počet klientů klade větší nároky na dobrou organizaci poskytovaných služeb, v některých případech respondenti připustili, že negativně zasahuje do kvality výkonu sociální práce“ (MPSV [online]).

Etické dilema č. 4: Mají sociální pracovníci změnit obor své práce/сектор, pro lepší platové ohodnocení?

Na internetové stránce emimino.cz, jsem narazila na zajímavé diskuse k problematice nízkého platového ohodnocení sociálních služeb. Jedna sociální pracovníce se zde svěřuje, že řeší dilema, kdy pár let pracovala na OSPODU, pár let na hmotné nouzi a později v neziskové službě. Přitom ve všech zmíněných službách byly peníze bídné. Srovnávala její aktuální peníze s penězi, které pobírají prodavačky v obchodní společnosti Lidl, a to za menší pracovní úvazek. S penězi, které si vydělá v oboru si již nevystačí, tak zvažuje, že přejde do jiného oboru. S tímto příspěvkem souhlasí spousta dalších sociálních pracovníc, které si stěžují na to, že 5 let studovali pro to, aby pobírali stejné peníze, jako lidé bez tohoto vzdělání. „Souhlasím s tím, že VŠ vzdělání by mělo být zapláceno, ale na druhou stranu je to pořád dokola. Všichni ví, že lidi v sociální oblasti berou almužnu i s VŠ, a je na každém, jestli půjde tam anebo třeba na IT.“ Svěřuje se další ze sociálních pracovníc. Často je zmiňováno, že jdou rodiny, kde jeden z manželů pracuje v oboru sociální práce, od výplaty k výplatě. Zároveň se však v diskusích píše i o lásce k dané profesi, k výkonu práce a o tom, že z ní kvůli tomuto odejít nechtějí. Proto se nabízí dilema, zda mají sociální pracovníci raději přejít do jiného sektoru, kde by měli více peněz, nebo zůstat v oboru sociální práce, protože je práce naplňuje, i přes to, že jejich platové ohodnocení je, jak sami zmiňují, nízké.

3 Propojení tématu se sociální politikou a legislativou

„Sociální politika je soustavné a cílevědomé úsilí jednotlivých sociálních subjektů o změnu nebo udržení a fungování sociálního systému“ (Matoušek, 2003, s. 211).

V rámci sociální politiky se zaměřím na její principy, funkce a nástroje a jejich propojení s prestiží sociální práce.

„Sociální politika směřuje k ovlivňování (ke změně) sociální reality (sociálního systému). Přitom musí respektovat určité základní principy, tj. myšlenkové postupy, vedoucí ideje, které jsou pro ni určující, které jsou jí vlastní a které se v ní také promítají“ (Krebs, 2015, s. 26).

Dle Krebse (2015, s. 27), principy, které jsou pro sociální politiku všeobecně považovány za typické, určující a nejvýznamnější jsou:

- **Princip sociální spravedlnosti,**
- Princip sociální solidarity,
- Princip ekvivalence,
- Princip subsidiarity,
- Princip participace.

Z výše uvedených principů se, podle mého názoru, k prestiži profese nejvíce hodí princip sociální spravedlnosti, neboť jak uvádí Krebs: „Sociální spravedlnost je klíčovým principem sociální politiky.“ Dále o ní Krebs říká: „Lze ji vymezit pravidly, podle nichž jsou ve společnosti rozdělovány příjmy a bohatství a také životní příležitosti a předpoklady (např. vzdělávat se, uplatnit se na trhu práce atd.) mezi jednotlivé občany, případně sociální skupinu.“ Nízká prestiž a odměňování sociálních pracovníků může vést k nerovnosti v přístupu ke kvalitním sociálním službám a ke zhoršování životních podmínek těch, kteří se ocitli v tíživé sociální situaci. Tento princip tedy může podporovat spravedlivou odměnu a uznání za práci v oblasti sociální práce, což by mohlo pomoci zlepšit prestiž této profese.

J. Macek poté hovoří o třech zásadách sociální spravedlnosti: každému stejně, každému podle jeho potřeb, každému podle jeho zásluhy (Krebs, 2015, s. 29). Toto tvrzení se dá aplikovat na problematiku prestiží například tak, že pojem **každému stejně**, aplikujeme v rámci zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělání a příležitostem pro rozvoj kariéry v oboru sociální práce pro všechny, bez ohledu na rasu, pohlaví či sexuální orientaci. **Každému podle jeho potřeb** může být použito třeba k zajištění dostupnosti adekvátního a dostatečného finančního ohodnocení sociálních pracovníků **a každému podle jeho zásluhy** může znamenat zajištění ocenění a motivace pro sociální pracovníky, kteří excelují v oblasti sociální práce a poskytují vynikající služby pro své klienty. Tento princip lze aplikovat i na samotné studenty, kteří by například měli být hodnoceni na

základě stejných kritérií a měli by mít přístup ke stejným vzdělávacím a profesním příležitostem, bez ohledu na svůj původ, sociální či ekonomický status.

„Sociální politika plní v životě jedince i společnosti vícero funkcí, jejichž vedoucím motivem by mělo být respektování a naplnění cílové funkce sociální politiky“ (Krebs, 2015, s. 56). V sociální politice jsou nejčastěji uváděny tyto funkce sociální politiky:

- Ochranná
- Rozdělovací a přerozdělovací
- Homogenizační
- **Stimulační**
- Preventivní

Podle Krebse (2015, s. 62) je posláním stimulační funkce: „podporovat, podceňovat, vyvolávat žádoucí sociální jednání jednotlivců a sociálních skupin jak v oblasti ekonomické, tak mimo ni. Je tedy zaměřená na ovlivňování žádoucího, chtěného, zamyšleného vývoje sociálních a ekonomických procesů, jevů a vztahů.“ Jelikož se dle Krebse jedná zejména o opatření vzdělávací politiky, funkci je možné aplikovat na prestiž profese sociální práce v rámci mé cílové skupiny, tedy studentů například poskytováním stipendií a grantů pro studenty, kteří prokáží vynikající studijní výsledky a angažovanost v oblasti sociální práce. To by mohlo motivovat studenty k vynikajícím výkonům a zároveň ukázat, že tato profese je ceněna a podporována společností i státem.

Tato funkce se zaměřuje na podporu rozvoje lidských schopností a potenciálu, čehož se dá dosáhnout například pomocí finančních motivací, vzdělávacích programů, odborného vývoje a rozvoje pracovních příležitostí. Z tohoto důvodu jsem vybrala funkci stimulační, oproti jiným funkcím sociální politiky.

Tomeš (2010, s. 23) pak popisuje funkce státu trochu jinak než Krebs, a to jako:

- „Funkce ochranné: Ochranné a pořádkové funkce souvisejí s vnější a vnitřní bezpečností;
- Funkce pořádkové a hospodářské: Souvisejí s výrobou a spotřebou, s materiálním životem (existencí) člověka.
- **Funkce socializační, integrační a reintegrační:** jsou spojeny s účastí jedince na společném dění. Umožňují lidem stát se sociálními tvory a integrovat se do společenských systémů nebo se do nich reintegrovat, když z nich z různých důvodů dříve vypadli.
- Funkce kontrolní: vztahují se k udržení pořádku mezi lidmi ve společnosti. Plní je státní instituce, např. soudy, politické instituce, jako jsou politické strany a politická hnutí, a zájmová sdružení a jiné nevládní subjekty.
- Funkce solidaritní: Funkce solidaritní či vzájemnostní souvisejí s omezováním nežádoucího sociálního napětí a s vyrovnáváním nežádoucích rozdílů, které mohou ve společnosti působit až kolaps.“

Podle těchto funkcí, bych zvolila pro svoji práci funkci socializační, integrační a reintegrační, jelikož tato funkce se pojí s účastí jedince na společném dění a umožňuje lidem stát se sociálními tvory a integrovat se do společenských systémů. Zlepšení prestiže profese sociální práce by tak mohlo být dosaženo například zvýšením povědomí a zapojením se do společného dění, jako jsou společenské akce a projekty zaměřené na sociální práci.

Více se však přikláním k funkci stimulační od Krebse, jelikož má za úkol podporovat a vyvolávat žádoucí jednání jednotlivců, kdežto funkce socializační, integrační a reintegrační, od Tomeše se zaměřuje spíše na integrování se do společenských systémů. Dle mého názoru se tudíž Krebs hodí lépe k mé cílové skupině a celé práci.

Co se týče nástrojů sociální politiky, ty podle Krebse (2015, s. 64) „Představují určitý systém, který se v čase pochopitelně vyvíjí, mění a zkvalitňuje vzhledem ke konkrétním záměrům sociální politiky.“ Krebs (2015, s. 64) dále dělí nástroje na:

- Právní normy: k nimž patří zejména Ústava České republiky a Listina lidských práv a svobod, zákony, nařízení vlády ČR, vyhlášky ministerstev...
- Ekonomické nástroje: opatření, které směřují k ovlivňování a přerozdělování zdrojů. Tyto nástroje se dále dělí na nástroje fiskální, úvěrové a cenovou politiku
- Sociální dokumenty: koncepce, plány, programy a projekty organizací a institucí...
- Nátlakové akce: používající se k prosazování zájmů některých sociálních skupin (stávky, petiční akce)

V rámci nástrojů sociální politiky se domnívám, že lze využít kombinaci více nástrojů. Například **ekonomické nástroje** lze využít ke zvýšení finančních prostředků na platy sociálních pracovníků a další benefity, které by mohly přilákat a udržet kvalitní pracovníky v této profesi. V souvislosti se **sociálními dokumenty** je možné se zaměřit na projekty, které zvýší povědomost o sociální práci, o její důležitosti a přínosech pro společnost, což může napomoci i její prestiži. Takový projekt mohou vymyslet i samotní studenti oboru sociální práce, kteří se o problematiku zajímají. V oblasti **nátlakových akcí** by se jednalo o prosazování zájmů sociálních pracovníků a zlepšení podmínek, ve kterých pracují, a to například právě organizováním stávek nebo petičních akcí. Těchto akcí se mohou účastnit i samotní studenti oboru sociální práce, pokud se o problematiku zajímají. Takové stávky pak většinou vedou ke zviditelnění problematiky, a to i širokou veřejností, což může následně také vést k většímu povědomí o sociální práci a následně ke zvýšení její prestiže.

Nástroj nátlaku popisuje i Tomeš (2010, s. 351), kdy říká: „Nátlak je legitimní nástroj sociální politiky. Nevládní sociální subjekty používají nátlak, aby donutily stát, veřejné korporace nebo jiný nevládní subjekt (odbory, zaměstnavatele, občanská sdružení

a spolky zdravotně postižených občanů, důchodců apod.) brát jejich zájmy v úvahu.“ Dále pak vyjmenovává nástroje, díky kterým lze nátlaku docílit, a to:

- „Petice – využití petičního práva;
- Tisk – využití svobody slova;
- Mítinky, manifestace či demonstrace – využití práva shromažďovacího;
- Formy občanské neposlušnosti – stávky, výluky a obstrukce, pokud jsou v souladu s právními předpisy (ohlášení, zachování veřejného pořádku apod.)“

Co se týče legislativního zakotvení, v české legislativě není problematika prestiže profese sociální práce přímo zakotvena. Sociální práce se nicméně řídí **zákonem č. 108/2006 Sb. O sociálních službách**, kdy v části první, úvodní ustanovení, stojí:

1) Tento zákon upravuje podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci (dále jen "osoba") prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči, podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v oblasti sociálních služeb, inspekci poskytování sociálních služeb a **předpoklady pro výkon činnosti v sociálních službách**. Zde lze najít včetně odborné způsobilosti k výkonu povolání sociálního pracovníka (vzdělávání) i financování sociálních služeb.

K zákonu č. 108/2006 Sb. O sociálních službách se pojí také **Vyhláška č. 505/2006 Sb. kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách**. V této vyhlášce lze nalézt mimo jiné i standardy kvality sociální práce.

Standardy kvality sociálních služeb doporučené MPSV od roku 2002 se staly právním předpisem závazným od 1.1.2007. Standard, který bych zakomponovala do problematiky této práce, je **standard č. 10. Profesní rozvoj zaměstnanců**, který se zaměřuje na pravidelné hodnocení, zejména stanovení, vývoj a naplňování osobních profesních cílů, dále vzdělávání a finanční a morální ohodnocení zaměstnanců. Poskytuje také podporu nezávislého kvalifikovaného odborníka. Další standard vhodný pro tuto práci je **standard č. 15 Zvyšování kvality sociální služby**, kdy:

- a) „Poskytovatel průběžně kontroluje a hodnotí, zda je způsob poskytování sociální služby v souladu s definovaným posláním, cíli a zásadami sociální služby a osobními cíli jednotlivých osob
- b) Poskytovatel má písemně zpracována vnitřní pravidla pro zjišťování spokojenosti osob se způsobem poskytování sociální služby; podle těchto pravidel poskytovatel postupuje
- c) Poskytovatel zapojuje do hodnocení poskytované sociální služby také zaměstnance a další zainteresované fyzické a právnické osoby
- d) Poskytovatel využívá stížností na kvalitu nebo způsob poskytování sociální služby jako podnět pro rozvoj a zvyšování kvality sociální služby“ (MPSV [online]).

Problematika s profesí sociální práce je ukotvená také v Etickém kodexu sociálního pracovníka České republiky. Etický kodex sociálních pracovníků České republiky (dále jen kodex) vychází z Všeobecné deklarace lidských práv, z Listiny základních práv a svobod České republiky, ze Zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách a navazuje na zásady etiky sociální práce definované Mezinárodní federací sociální práce. Závazek k respektování etiky sociální práce je základním aspektem kvality výkonu sociální práce. Etické povědomí je zásadní a neoddělitelnou součástí profesní činnosti každého sociálního pracovníka.

Hlavním cílem kodexu je snaha o naplnění sociální práce, tak jak je uvedena v mezinárodní definici Mezinárodní federace sociálních pracovníků a Mezinárodní asociace škol sociální práce (IFSW/IASSW) z roku 2014. Kromě toho kodex upravuje pravidla zodpovědnosti a etického chování sociálního pracovníka ve vztahu ke:

- klientovi sociální služby
- zaměstnavateli, u kterého vykonává sociální práci
- kolegům v sociální práci
- **profesi a odbornosti sociálního pracovníka**
- společnosti

Respektování a dodržování kodexu je v zájmu rozvoje etiky sociální práce jako profese a odborného růstu každého sociálního pracovníka bez ohledu na členství ve výše uvedených profesních organizacích.

Pro tuto práci je podstatná **etická zodpovědnost k profesi a odbornosti sociálního pracovníka**, kdy je psáno, že sociální pracovník „Udržuje a zvyšuje prestiž profese, vyzdvihuje etické hodnoty, odborné poznatky a poslání sociální práce.“ a „Snaží se o udržení a zvýšení odborné úrovně sociální práce a uplatňování nových přístupů a metod“ (Etický kodex sociálního pracovníka České republiky [online]).

4 Analýza potřebnosti

Cílem analýzy potřebnosti projektu je zjistit, jaká je prestiž profese sociální práce v České republice. Informace k problematice budou zjišťovány na základě 4. následujících technik sběru dat, a to:

1. **Research kompilace:** kde se zaměřím na to, jak vnímá problematiku prestiže sociální práce její odborná literatura.
2. **Analýza projektů:** v této části uvedu příklady projektů, které se zabývají problematikou nízké prestiže v rámci EU a České republiky.
3. **Kvalitativní rozhovor se studenty:** v rámci své cílové skupiny provedu rozhovor se studenty oboru sociální práce a uvedu jejich pohled na problematiku nízké prestiže profese.
4. **Kvalitativní rozhovor s Mgr. Pavlínou Jurničkovou, Ph.D:** v rámci analýzy potřebnosti provedu také rozhovor s doktorkou Univerzity Palackého v Olomouci, která se zaměřuje na sociálně – vědní výzkumy, včetně prestiže povolání, Mgr. Pavlínou Jurničkovou, Ph.D

4.1 Příčiny problému a jeho důsledky/dopady

Jak říká o prestiži sociální práce Radka Janebová (2014, s. 6 [online]): „Sociální pracovníci by se se mnou jistě shodli, že prestiž této profese je v České republice velmi nízká, stejně tak, jako jejich platy.“

Dle Janebové je ovlivněna nízká prestiž tím, že veřejnost nejspíše nerozumí jasně účelu sociální práce. „Za základní nástroj je považována komunikace, ale nejen s klienty, ale i se zadavateli sociální práce, kteří poté přímo či nepřímo ovlivňují její financování. Jako jednu z příčin označuje Janebová (2014, s. 6 [online]) i neschopnost pracovníků vysvětlit, co přesně sociální práce je a proč je pro společnost užitečná. Zde ovšem narážíme na problém, že vymezit tento obor není jednoduché, jelikož nelze jasně vymezit jeho specializaci.“

Matoušek (2013, s. 41) tvrdí, že: „Sociální práce není považována za plnou profesi částečně i proto, že patří k tradičně ženským zaměstnáním, u kterých se předpokládá, že k vykonávání péče o druhé není potřeba disponovat speciálními znalostmi a dovednostmi. Proto má sociální práce ve společnosti nižší prestiž.“

Šveřepa (2014, s. 20 [online]) tvrdí, že sociální pracovníci nedávají společnosti důvod, proč by si jich měla vážit či je uznávat. „Nebere-li nikdo sociální pracovníky vážně, je to proto, že jako profesní skupina neposkytují důvod, proč by tomu mělo být jinak.“ S nadsázkou by se dalo tedy říci, že se sociální pracovníci nezajímají o rozvoj svého oboru.

Sociální pracovníci nemají potřebu se vyjadřovat k různým sociálním problémům, nezastávají se ve veřejném prostoru práv a zájmů svých klientů a nepřicházejí s návrhy řešení hlavních problémů, s nimiž se společnost potýká. Místo toho se zaměřují více a více sami na sebe a na svou nedoceňovanou společenskou hodnotu, jakou je nízká prestiž, nízké finanční ohodnocení apod.

Dalšími důvody nízké prestiže sociální práce jsou podle Šveřepy (2014, s. 18 [online]) „Celospolečenská zakřivenost, nízké sebevědomí, nebo lépe nízké ambice oboru.“ Dále pokračuje: „Lidem v oboru by tedy jistě prospělo větší sebevědomí a mnohem důraznější vystupování.“

Důsledky nízké prestiže profese sociální práce mohou být v rámci sociálních pracovníků takové, že budou odcházet z oboru do oboru jiného, za lepším platovým ohodnocením, lepšími pracovními podmínkami a třeba i vyšší prestiží. Již nyní se v praxi můžeme setkat s nízkým počtem sociálních pracovníků.

To může mít za následky i to, že uchazeči přestanou mít o obor sociální práce zájem a raději dají přednost jiným oborům, což způsobí nedostatek nových, klasifikovaných sociálních pracovníků ve všech sférách sociální práce. Sociální práce bude vnímána jako "poslední volba" pro studenty a uchazeče o zaměstnání. Což může vést k tomu, že do profese vstoupí lidé s nízkou motivací a zájmem o práci s lidmi v obtížné životní situaci, což může mít negativní dopad na kvalitu poskytovaných služeb. Tyto dopady následně vedou k negativnímu vnímání profese společností, kdy může být profese dokonce vnímána jako nepotřebná, což může vést k tomu, že klienti se nebudou chtít obracet se svými problémy na sociální pracovníky a nevyužijí dostupných sociálních služeb.

4.2 Příklady řešení dané v rámci ČR a EU

Nejprve bych ráda zmínila projekt ISFW Europe s názvem **A Social Europe is Possible! The Young Generation of Social Workers are the Spearhead of Change!** (Sociální Evropa je možná! Mladá generace sociálních pracovníků je průkopníkem změn!)

Jedná se o myšlenku speciálního dne pro studenty, který se v roce 2019 uspořádal ve Vídni, kde měli studenti jak z Rakouska, tak z Evropy, možnost, se přihlásit na hlavní konferenci. „Je naší odpovědností připravit naši mladou generaci sociálních pracovníků tak, aby měla jasnou praktickou strategii a abychom jim mohli přeměnit sociální pilíř EU na realitu pro lidi a aby odborníci v oblasti sociální práce prosazovali reformy a politická opatření na vnitrostátní úrovni. Nyní je důležité, aby IFSW Europe zajistila, že jsou připraveni se nyní zapojit a stát se naším průkopníkem změn. Den studentů uspořádali s ohledem na:

- **Význam přeshraničního sdílení znalostí a zdrojů.** Vliv globalizace na místní ekonomiky, kultury, národy a politiku se od 20. století dramaticky zrychlil.

Sociální problémy již nemají pouze lokální řešení. Studenti sociální práce musí být na tuto realitu připraveni. Studentského dne jsem se zúčastnil tým sociálních pracovníků, kteří přinesli své skutečné příběhy z profesní praxe. Studenti byli vyzváni, aby zažili výhody kombinace výuky ve třídě a terénních aktivit v mezinárodním prostředí.

- **Investice do mladých kolegů a studentů sociální práce je investicí do dneška i do budoucnosti.** Aktivní zapojení mládeže do toho, aby se stala hlasem profese sociální práce, je klíčem k rozvoji dobré kvality služeb sociální práce. Investice do mladé generace sociálních pracovníků začínají dnes. Mladí kolegové a studenti v sociální práci se dnes musí zapojit do toho, jak utváříme profesi a služby sociální práce. Musí převzít vedení a stát se slyšitelnými a viditelnými v nejdůležitějších diskusích o tom, jak podporujeme společnosti – nejen zranitelné a znevýhodněné skupiny. Naší úlohou je ukázat jim všechny příležitosti a učinit je součástí práce IFSW Europe.

Celkovým cílem tohoto projektu je podpořit členské organizace IFSW Europe při aktivitě a zapojení mladé generace sociálních pracovníků, aby i nadále stavěli a posilovali naše komunity a naše země“ (IFSW Europe [online]).⁹

Problematikou prestiže, profesionalizace, či vzdělávání v sociálních službách se věnuje v České republice například Ministerstvo práce a sociálních věcí, díky němuž vzniklo několik projektů na podporu zvyšování prestiže sociální práce. Jedním z nich je například projekt, který se realizoval v letech 2017–2021, **Zvyšování kvality systému sociálních služeb prostřednictvím vytvoření kvalitního systému dalšího vzdělávání pracovníků v sociálních službách.** Projekt chce podpořit pracovníky v sociálních službách tím, že podrobně zmapuje jejich situaci v oblasti kvalifikačního a dalšího vzdělávání. Hlavní ambicí projektu je navrhnout nový nebo upravit stávající systém vzdělávání pro pracovníky v sociálních službách. „Chceme, aby bylo vzdělávání zajímavé a pracovníky aktivně vyhledávané, aby vycházelo z potřeb praxe a aby poskytlo široké možnosti v jejich profilaci, a tím pádem i profesionalizaci, jak samotných pracovníků v sociálních službách, tak i k profesionalizaci povolání jako takového. S tím samozřejmě souvisí i zvýšení prestiže povolání“ (MPSV [online]). Jedná se o zvyšování kvality systému sociálních služeb prostřednictvím vytvoření kvalitního systému dalšího vzdělávání pracovníků v sociálních službách.

V rámci tohoto projektu vznikla následně v září 2021 i **Metodika vzdělávání pracovníků v sociálních službách** aneb průvodce pro aktéry kvalifikačního kurzu a dalšího vzdělávání pracovníků v sociálních službách. „Jedná se o dokument doprovázející

⁹ Vlastní překlad

Koncepci vzdělávání pracovníků v sociálních službách, má za cíl podpořit budoucí hladký průběh implementace navrhovaných změn do praxe. Předkládá poskytovatelům sociálních služeb, vzdělavatelům i samotným pracovníkům praktický návod, jak uchopit navrhované změny týkající se kvalifikačního kurzu a dalšího vzdělávání do praxe, včetně popisu konkrétních metodických nastavení jednotlivých částí vzdělávání“ (MPSV [online]).

Dalším zajímavým projektem od Ministerstva práce a sociálních věcí, jež bych ráda sdílela, je projekt **Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce II.** „Projekt se zaměřuje na posílení procesů profesionalizace sociální práce, posílení kompetencí a zajištění podpory stávajícím sociálním pracovníkům a osvětu sociální práce. Projekt plynule navazuje na projekt Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce, známý jako „Profíci“. Hlavním cílem projektu je zkvalitnění výkonu činností sociální práce na celém území České republiky s pozitivním dopadem na klienty, potenciální klienty i zaměstnavatele sociálních pracovníků. Cílem projektu je prohlubování znalostí a dovedností sociálních pracovníků a vybudování prostoru sdílení dobré praxe z tuzemska i zahraničí. Současně je cílem projektu prostřednictvím jednotlivých aktivit posilovat profesní identitu sociálních pracovníků a jejich sebeuvědomění v rámci výkonu profese“ (MPSV [online]).

„Dílejší aktivity projektu se zaměřují jak na: posílení kompetencí sociálních pracovníků, pilotní nastavení, ověření modelů sociální práce, tak právě i na **osvětu/mediální obraz sociální práce**, jehož hlavním cílem této je pozitivní propagace sociální práce za účelem rozšíření povědomí o jejích možnostech, tj. o podpoře a pomoci, kterou sociální pracovník může a umí nabídnout klientovi (i potenciálnímu), a zároveň tím podpořit osvětu sociální práce. V pravidelných intervalech také budou vydávány články a publikace, které budou odrážet činnosti tohoto projektu a budou se zaměřovat na aktuální témata v oblasti výkonu sociální práce. Jedná se o:

- Články na www.socialninovinky.cz
- Články na www.socialniprace.cz
- Články v Listech sociální práce
- Vydávání Sešitů sociální práce
- Vydávání Publikací ze zahraničních studijních cest
- Vydávání Sborníků ke konferencím
- Televizní a radiové spoty
- Videospoty“ (MPSV [online]).

V rámci téhož projektu vznikla v roce 2017 také nová tradice oceňování práce sociálních pracovníků. Poprvé bylo toto ocenění uděleno dne 20. března 2018 v průběhu konference pořádané u příležitosti Světového dne sociální práce a nese název „**Gratias**“. Název

symbolizuje poděkování sociálním pracovníkům za jejich každodenní a kvalitně odváděnou, vysoce odbornou a velmi náročnou práci. Ocenění je udělováno ve všech oblastech působení sociálních pracovníků, které jsou rozděleny do následujících oblastí:

- veřejná správa (ministerstva, ÚP ČR, obecní a krajské úřady, uprchlická zařízení),
- sociální poradenství
- služby sociální prevence
- služby sociální péče
- ostatní (vězeňství, školy a školská zařízení, zdravotnictví)
- významný přínos v oblasti sociální práce

V roce 2021 byla dokonce **oceněna studentka sociální práce**, na základě pracovní povinnosti v době pandemie Covid-19. Ocenění probíhají od roku 2017 až do současnosti, kdy pro rok 2023 ministr práce a sociálních věcí Ing. Marian Jurečka vyhláší VI. ročník ocenění „Gratias“ pro sociální pracovníky/sociální pracovnice, kteří přispívají k rozvoji či dobrému jménu sociální práce v České republice (MPSV [online]).

4.3 Základní informace o velikosti cílové skupiny

Problematika prestiže sociální práce se v rámci mé cílové skupiny týká jak uchazečů o obor sociální práce, tak jejich studentů, či absolventů. Přesný údaj o počtu studentů studující obor sociální práce v ČR jsem nenašla, avšak podle posledních dat zveřejněných Českým statistickým úřadem na akademický rok 2021 se v České republice na oborech Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé sociální podmínky, vysokých škol a vyšších odborných škol celkem vzdělávalo 30 433 studentů. Tento počet zahrnuje jak prezenční, tak kombinované a dálkové formy studia (ČSÚ [online]).

4.4 Popis metod získání předložených dat

Data byla získána na základě 2 forem rozhovorů, a to nejdříve s Mgr. Pavlínou Jurničkovou, Ph.D, které bylo předloženo prvních 5 uvedených tazatelských otázek, poté s cílovou skupinou této práce, tedy se studenty oboru sociální práce.

Rozhovor se studenty byl proveden ve škole CARITAS-VOŠs Olomouc, kde bylo oslovených celkem 5 studentů, kterým jsem předložila 8 následujících otázek, souvisejících s problematikou prestiže profese:

TO1¹⁰: Jak vnímáte prestiž profese sociální práce oproti jiným pomáhajícím profesím?

¹⁰ Tazatelská otázka

Doktorka Jurničková: „V současné době si myslím, že nízká prestiž povolání je zejména z velké neznalosti profese. Ve chvíli, kdy nevíte, co je obsahem profese, nedokážete si to představit a médiu je představován pouze velice úzký výsek profese, tak lidé mohou mít o profesi sociálního pracovníka velmi zkreslený pohled. Navíc v České republice je veřejností nejvíce vztahována náplň práce sociálního pracovníka k problémovým skupinám, seniorům a OSPODU.“ Dále Mgr. Pavlína Jurničková, Ph. D. sděluje: „Z výzkumů vyplývá, že pokud mají lidé osobní zkušenost s profesí sociálního pracovníka, tak se tím zvyšuje i jejich vnímání prestiže.“

Studenti: Dotázaní participantů se shodli na tom, že prestiž profese sociální práce je v České republice velice nízká. Uvedli, že se jedná o velmi náročnou a potřebnou, ale zároveň nedocenenou profesi. „Prostě si myslím, že sociální pracovník určitě není tak ceněná profese jako ty ostatní,“ uvádí jedna z korespondentek. Další si zase stěžuje, že: „Prestiž je nízká, nikdo si tě jako sociálního pracovníka neváží, protože vlastně ani neví, co děláš a každý pouze soudí, že jsi jen „sociálka a bereš děcka z rodin.“ Participantů také souhlasí s tím, že nevědomost ohledně náplně sociální práce se netýká pouze veřejnosti, ale i ostatních pomáhajících profesí. „Na praxi jsem se setkala s tím, že byla strašně špatná komunikace mezi sociální službou a dalšími pomáhajícími profesemi, v konkrétně psychologem.“

TO2: Jaké činnosti si myslíte, že mohou vést ke zvýšení prestiže profese?

Doktorka Jurničková: „Kdyby se jednalo o celou společnost, tak si myslím, že by to musely být aktivity, které jsou zaměřené na prezentaci sociální práce v médiích. Pokud by se například dostal sociální pracovník do vysoko sledovaných relací, či diskusí, tak by to mohlo pomoci zvýšit prestiž... Nebo taky ukázky z dobré praxe sociální práce v médiích.“

Studenti: Co se týče činností, které by mohly vést ke zvýšení prestiže, 2 participantů se shodli v tom, že je to určitě nějaká forma osvěty sociální práce. „Informovanost o celkové sociální práci, letáčky, propagace sociální práce.“ Dále uvádí participant, že by také uvítal více besed na různá témata, která jsou se sociální prací spojeny, ať už o různých cílových skupinách, tak o samotné sociální práci. „Určitě větší mediální prostor pro sociální pracovníky. Běžní smrtelníci neví, kdo a jak pomáhá bezdomovcům, kteří jsou v televizních novinách často ukazováni,“ svěřuje se další participant. S tím tvrzením souhlasí i následující participant, který zmiňuje, že by se mohly například zviditelnovat případy lidí, kterým sociální pracovník mohl nějakým způsobem zachránit život.

TO3: Pokud vnímáte prestiž profese sociální práce jako nízkou, z jakého důvodu?

Doktorka Jurničková: Doktorka Jurničková tvrdí, že prestiž profese sociální práce je vnímána jako nízká z důvodu její neznalosti, jak jsem uvedla výše. Dále však říká: „Do jisté míry si myslím, že si to hodně sociální pracovníci dělají i sami tím, jak vystupují. Další věc je také to, jaká je prestiž studovaného oboru, která je daná studenty i oborem,

což je i prostor pro samotné studenty, na zvýšení prestiže. Jelikož si myslím, že pokud by například samotní studenti byli schopni připravit nějaké akce, kde by studentům jiných oborů, se kterými se budou v budoucnu setkávat, byli schopni představit co umí, co dokáží dělat, nabídnout a proč by je mohli potřebovat, tak si myslím, že to zvýší do budoucna šanci na spolupráci mezi těmito profesemi.“

Studenti: „Lidé pořádně neví, co sociální pracovníci dělají, kolikrát ani kdo to sociální pracovník vlastně je. Často to neví ani sám sociální pracovník.“ S problematikou neznalosti náplně práce se ztotožňují všichni participanté. „Vnímám ji jako nízkou z toho důvodu, že si lidé neuvědomují důležitost této profese. Často si ji uvědomují až v případě, že se ocitnou v nepříjemné situaci a vyžadují pomoc sociálních pracovníků.“ Podle dalšího participanta spousta lidí také nerozumí tomu, proč má sociální pracovník za úkol pomáhat i těm lidem, kteří si to dle jejich názoru “méně zaslouží.“ Další z participantů si stěžuje: „Štve mě, že si každý druhý myslí, že sociální pracovník a pracovník v sociálních službách je to samé. Nebo to, že se mě lidé často ptají, jestli studuje VŠ jen kvůli tomu, abych mohla utírat zadky seniorům.“ Jeden participant také zmínil jako důvod nízké prestiže, nízké platové ohodnocení profese. „Jak se mám ztotožňovat s tím, že je má profese prestižní, když studenti na učňáku si vydělají 2x tolik, co já?“

TO4: K jakým pomáhajícím profesím byste zařadili sociální práci na základě jejich podobné prestiže?

Doktorka Jurníčková: „Pokud vyčlením lékaře, který je takové specifické povolání s vysokou a zaslouženou prestiží, tak bych jej přirovnala k povolání jako je učitel, či zdravotní sestra, nebo třeba i psycholog. Myslím si, že by sociální práce měla patřit do tohoto balíku prestiže, i když vím, že statisticky vychází níže.“

Studenti: „Pokud bych měla rozhodovat podle platové třídy tak sociální práce by byla jistě na těch nejnižších pozicích ve srovnání například s uklízečkou.“ svěřuje se participant, dále pak pokračuje: „Pokud bych měla rozhodovat podle důležitosti této profese, řekla bych, že může být tato práce srovnatelná i s psychologem, jelikož mnohdy dokáže sociální pracovník natolik pomoci, že člověk nemusí ani vyhledat samotného psychologa.“ Se srovnáním psycholog a sociální pracovník souhlasí také další participanté. „Srovnala bych jej s dalšími pomáhajícími profesemi, jako je například psycholog, psychiatr, právník, učitel, terapeut.“ Participant také vysvětluje, že u těchto profesí lidé ví, co od nich mají očekávat: „U lékařů to je jasné, prostě zachraňují životy lidí na fyzické úrovni, u terapeutů, psychologů zase na té duševní úrovni... a to že sociální pracovník je takové lepidlo mezi tím vším už není hold tak oceňované prostě.“

TO5: Připadá Vám platové ohodnocení sociální práce adekvátní ve srovnání se znalostmi/dovednostmi, které musí sociální pracovník pro výkon své práce mít?

Doktorka Jurníčková: „Musím upřímně říct, že nevím, jaké je platové ohodnocení sociálního pracovníka. Je jasné, že některé profese jsou podhodnocené. Obecně, když si

myslím, že by na tom měl být sociální pracovník stejně jako učitel, tak vím, že není. Na této rovině obecnosti tedy ano, měl by mít víc. Tudiž ve srovnání s dovednostmi těchto profesí ano.“

Studenti: *„Upřímně moc nevím, jak se platy pohybují, ale je mi jasné že to je nedostačující.“* přiznává se participant. Druhý na to odpovídá tak, že *„Určitě ne! Je spoustu lidí, co by sociální práci rádi dělali, práce je baví a naplňuje, ale je odrazuje je platové ohodnocení.“* Participant také zmiňují stávky učitelů za zvýšení jejich platového ohodnocení, a fakt, že jim stát vyhoví. U sociálních pracovníků, kteří pracují většinou v neziskových organizacích by to bylo těžší, protože by se muselo tlačit na vyšší dotace státu. *„Platové ohodnocení mi rozhodně adekvátní vůči pracovníkům nepřipadá. Já sama jsem si zažila několik situací v praxi, které by si zasloužily metál.“* často také participant v dané otázce zmiňují všechny povinnosti, které sociální pracovník má při výkonu své práce. *„Není to jen o správné komunikaci s klientem, ale i o jakémsi povědomí o tom, co v danou chvíli říct, aby se situace ještě více nezkomplikovala.“* Svěřuje se participant, další s tím souhlasí se slovy: *„Sociální pracovník by měl mít přehled o všech cílových skupinách. A většinou pak u své cílové skupiny musí mít přehled o všech jejích stránkách – zdravotní pomoc, aktivizace apod.“*

TO6: Pokud byste měl/a možnost, vybral/a byste si opět studium sociální práce?

Studenti: Nejčastější odpověď na tuto otázku byla, že by participant byli hodně na vážkách. *„Něco mě na sociální práci baví, něco ne. Vždycky jsem chtěla pomáhat lidem a dělat svět šťastnější.“* Podobnou odpověď měl i další participant: *„Původně jsem si školu s tímto zaměřením vybrala kvůli tomu, že ráda pomáhám a pracuji s lidmi.“* Poté dodává, že nyní už má v plánu pokračovat úplně jiným směrem, a to právě kvůli nízkému platovému ohodnocení. Jeden z participantů se přiznává, že by si vybral opět studium sociální práce pouze díky nízké náročnosti studia. Další si naopak výběr školy chválí. *„Celkově se mi líbí, jaký se Caritaskou nese duch a že je to celé takové přátelské, z toho důvodu bych si klidně studium prodloužila nebo si ho znova vybrala...“* Následně však říká, že neví, jestli ji by jí stejný obor naplňoval, kdyby jej studoval na jiné škole.

TO7: Podporovali Vás rodiče při výběru oboru sociální práce?

Studenti: *„Upřímně už si to moc nepamatuji. Vzpomínám si jen, jak jsem tatkově musela vysvětlovat, co vlastně chci jít studovat, protože vůbec nevěděl, o co jde.“* Sdílí jedna z participantů. S ní pak souhlasí i druhý participant, který říká: *„Nedalo by se říct, že by mě nepodporovali, ale nadšení z mého rozhodnutí nebyli. Už jen kvůli tomu, že nevěděli, co ze mě po vystudování oboru sociální práce vlastně bude.“*

Ostatní participant odpovídají, že to jejich rodičům bylo jedno a že výběr studia nechali na nich.

TO8: Plánujete pracovat v oboru po dostudování školy?

Studenti: *„Těžko říct, hned po škole to neplánuji, ještě zkusím pokračovat na Mgr, ale to jsem si podala přihlášku na jiný obor.“* Přiznává jeden z participantů. *„Nikdy*

nevím, kam mě život zavede. “ odpovídá podobně další. „Nevím. Spíš ne, ale kdo ví, kam mě srdce zavede. Třeba jo. “ Participanti se však shodují, že chtějí v budoucnu nějakým způsobem pracovat s lidmi a chtějí jim pomáhat v jejich osobním rozvoji. *„Asi bych si tento obor vybrala v případě, že bych neměla možnost jiné práce, jelikož nabídka práce pro sociální pracovníky je neustále. “* Stejně tak to vidí i poslední participant, který se smíchem odpovídá *„Ano, plánuji, protože berou každého. “*

4.5 Specifikace stakeholderů

Hlavním stakeholderem v České republice je **stát**, lépe specifikováno Ministerstvo práce a sociálních věcí, které realizuje projekty na podporu vzdělávání sociálních pracovníků, zkvalitnění sociálních služeb, podporuje specializace v oboru sociální práce, rozvíjí standardy, a hlavně propaguje celkovou sociální práci.

Dalšími subjekty jsou **profesní organizace**, jako je například Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky, což je největší profesní organizaci sdružující poskytovatele sociálních služeb v České republice. Je nezávislým spolkem právnických a fyzických osob poskytujících sociální služby.

Poté samotné **školy**, které sdružují právě studenty oboru sociální práce, tedy mou cílovou skupinou. Školy mají jednu z klíčových rolí při řešení nízké prestiže profese, jelikož připravují k povolání nové, budoucí sociální pracovníky. Kromě toho může škola také přispět ke zvýšení prestiže profese sociální práce prostřednictvím různých výzkumu a publikací, které ukazují význam této profese.

Dalšími aktéry jsou **sociální pracovníci**, kteří jsou přímí zástupci této profese. Statistiky o počtu zaměstnanců v sociálních službách uvedla APSS, kdy dle jejich webových stránek sdružují ke dni 13. 3. 2023 v České republice celkem 88 343 zaměstnanců v sociálních službách.

Nelze zapomenout ani na **klienty** služeb sociální práce, ti mohou ostatním potencionálním klientům služby doporučit a tím také zvýšit prestiž sociální práce, či naopak, pokud nejsou se službou spokojeni, mají možnost si na její kvalitu stěžovat, což také ovlivní její samotnou prestiž.

Posledním subjektem, který je zapojen do problematiky je veřejnost. „Veřejnost má velký vliv na názory ostatních, hlavně pak pokud se jedná např. o pracovníky v médiích.“ Tvrdí Šveřepa (2005 [online]) a následně dodává: „Média přitahují jednoduché události. Proto budou častěji referovat o případech selhání sociálního pracovníka, neboť tam je situace jednoznačná – pochybil v tom a v tom. Popsat běžnou činnost sociálního pracovníka a jeho úspěchy je pro média mnohonásobně těžší.“

4.6 Závěr analýzy potřebnosti

Na základě zmíněných 4. technik sběru dat, jsem k analýze potřebnosti zjistila:

1.	Obsah research kompilace	Zmínění autoři připisují důvod nízké prestiže profese samotným sociálním pracovníkům, jelikož se o prestiž své profese dostatečně nezajímají. Dalším důvodem, je podle autorů, nízké povědomí o náplni sociální práce veřejností.
2.	Analýza dokumentace	Z příkladů zaměřených na řešení problematiky, jsem vybrala kromě EU záměrně řešení problematiky v České republice, ze kterého vyplývá, že se sice MPSV snaží o zviditelnění sociální práce, ale i tak její náplň pro velkou část veřejnosti zůstává neznámá.
3.	Kvalitativní rozhovor se studenty	Z rozhovorů se studenty vyšel závěr takový, že všech 5 dotázaných studentů se shodlo na nízké prestiži profese sociální práce v České republice. Jako činnosti, které by mohly napomoci k jejímu zvýšení navrhovali participanti nejvíce osvětu sociální práce, její zviditelnění, vysvětlení náplně samotné práce, což uvedli participanti také jako důvod nízké prestiže. Na základě podobné prestiže jiných pomáhajících profesí, byl se sociálním pracovníkem nejvíce srovnáván psycholog. Dále se všichni participanti také shodli na tom, že platové ohodnocení jim nepřijde adekvátní ve srovnání s dovednostmi, jimiž musí sociální pracovník oplývat. Participanti si také nejsou jistí, zda by si opět vybrali obor sociální práce i přesto, že většinu podporovali rodiče při jejím výběru. V oboru však ze všech dotázaných plánuje pracovat po ukončení školy jen jedna z participantů, a to z důvodu, že pro nedostatečný počet těchto zaměstnanců si je jistá, že ji vezmou skoro všude.
4.	Kvalitativní rozhovor s Mgr. Pavlínou Jurničkovou, Ph.D	Výsledek rozhovoru s Mgr. Pavlínou Jurničkovou, Ph.D je takový, že dle jejího názoru je prestiž profese nízká zejména kvůli velké neznalosti profese a její náplně práce. Dále se domnívá, že si za to mohou sociální pracovníci do jisté míry sami. Vidí také prostor pro zvýšení prestiže profese sociální práce samotnými studenty těchto oborů, například v rámci různých akcí se studenty jiných pomáhajících profesí.

Tabulka 2: Závěr analýzy potřebnosti (Zdroj: vlastní tvorba)

5 Představení projektu

Projekt vznikl na základě analýzy potřeby jako jedna z možných činností pro zviditelnění profese sociální práce, což může vést také následně ke zvýšení její prestiže.

Jak říká Navrátil (in Matoušek, 2001, s. 192) „Sociální práce integruje poznatky z jiných disciplín.“ Dále pokračuje: „Pro sociální práci pravděpodobně představují nejvýznamnější oporu sociologie, psychologie, pedagogika a právní vědy.“

„V procesu svého vývoje se sociální práce silně angažovala vedle více specializovaných nápomocných disciplín jako je například speciální pedagogika, psychiatrie, vývojová psychologie, geriatrie nebo penologie a usilovala o zprostředkující nebo integrující úlohu“ (Řezníček, 1994, in Steblová, 2008, s. 28 [online]).

Sociální pracovníci tedy často spolupracují s dalšími odborníky, aby mohli poskytnout klientům co nejlepší péči a podporu. Spolupráce umožňuje sociálním pracovníkům lépe porozumět potřebám svých klientů a nabídnout jim odpovídající řešení. Tato kooperace sociálních pracovníků s jinými povoláními je tedy velmi důležitá pro zajištění komplexní a účinné péče o klienty v různých oblastech.

Z tohoto důvodu jsem se rozhodla pro vytvoření návrhu na podobu workshopového setkání studentů oboru sociální práce s dalším oborem, v tomto případě sociální pedagogikou. Domnívám se, že jim to může ulehčit budoucí spolupráci, jakmile nastoupí do praxe.

Pro lepší porozumění textu nyní objasním termíny, které jsou pro tento projekt klíčové a bez jejichž vysvětlení by mohlo být komplikovanější projektu porozumět, těmito termíny jsou:

Workshop, kterým se dle Oxfordského slovníku (Oxford Learner's Dictionaries [online]) rozumí: „Diskuse a praktické práce na určité téma, ve kterém skupina lidí sdílí své znalosti a zkušenosti.“¹¹

Profese **Sociální pedagogika**, kterou definuje Pedagogický slovník, (Průcha, Walterová, Mareš, 1995, s. 203) podle něž: „Představuje sociální pedagogika aplikované odvětví pedagogiky zabývající se výchovným působením na rizikové a sociálně znevýhodněné skupiny mládeže a dospělých. Je rovněž zaměřena na výchovu a pomoc rodinám s problémovými dětmi, na skupiny mládeže ohrožené drogami, na jedince propuštěné z vazby aj.“

Definici sociální pedagogiky najdeme dokonce i ve Slovníku sociální práce od Matouška (2003, s. 210), který ji popisuje následovně: „Jedná se o odbornou disciplínu, která se zabývá rozpoznáváním sociálních činitelů ohrožujících vývoj člověka a uplatňováním postupů, jež vyvažují jejich nepříznivé působení.“

¹¹ Vlastní překlad

6 Cíl projektu

Záměrem projektu jsou aktivity, které povedou k prezentaci oboru sociální práce u možných uchazečů o studium, u jejích studentů a absolventů, se záměrem zvednout prestiž, povědomí o oboru sociální práce.

Cílem projektu je vytvořit a navrhnout podobu workshopového setkání se studenty oboru sociální práce a sociální pedagogika.

Dle mého názoru je totiž důležité si uvědomit, že i když jsou tyto obory odlišné, tak v praxi spolu mohou spolupracovat a doplňovat se navzájem, protože se oba zaměřují na pomoc lidem v nouzi. Jak uvádí o spojitosti těchto oborů Kraus (2008, s. 56): „Sociální práce je obor, který má v současnosti k sociální pedagogice vůbec nejbližší. Jde o disciplínu, která u nás v posledních deseti letech zaznamenala značný rozvoj, podobně jako sama sociální pedagogika.“

Zároveň workshopové setkání např. umožňuje studentům aktivně se zapojit a podílet se na diskuzích a aktivitách, což může zlepšit jejich zapamatování si informací a pochopení tématu, či umožňuje studentům navzájem spolupracovat a vyměňovat si zkušenosti, což může vést k většímu porozumění a rozvoji kritického myšlení.

7 Popis cílové skupiny

Jak jsem již zmiňovala v analýze potřebnosti, přesný údaj o počtu studentů studující obor sociální práce v ČR jsem nenašla, avšak podle posledních dat zveřejněných Českým statistickým úřadem na akademický rok 2021 se v České republice na oborech Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé sociální podmínky, vysokých škol a vyšších odborných škol celkem vzdělávalo 30 433 studentů. Tento počet zahrnuje jak prezenční, tak kombinované a dálkové formy studia (ČSÚ [online]). Údaje pro počet studentů studujících obor sociální pedagogika jsem nenašla žádné.

Podle internetového katalogu škol **Atlas školství** [online] se v Olomouckém kraji nachází celkem 1 vysoká škola nabízející obor sociální práce, a to Univerzita Palackého v Olomouci fakulta Cyrilometodějská teologická a Filozofická. Co se týče vyšších škol, ty se v Olomouckém kraji nachází 2: CARITAS – Vyšší odborná škola sociální Olomouc a PRIGO – vyšší odborná škola.

U vysokých škol nabízejících obor sociální pedagogika je to pouze 1 vysoká škola, a to opět Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta. V rámci projektu, který se realizuje v Olomouci, se tedy jedná primárně o tyto 3 školy, kdy bude osloveno celkem 20 studentů na základě rozeslané pozvánky.

Co se týče **přímé cílové skupiny**, která má prospěch z klíčových aktivit a celkového projektu, jedná se o studenty oboru sociální práce a sociální pedagogika, kteří se workshopu zúčastní. Tato skupina se skládá z lidí, kteří mají zájem o práci v sociální oblasti a chtějí se v této oblasti rozvíjet a zdokonalovat své vzdělání. Studenti mohou být v různých fázích svého studia, od prvního ročníku až po absolventy, kteří se již připravují na vstup na trh práce.

Nepřímé skupiny mají vliv na primární cílovou skupinu, tedy studenty, ale samy jí nejsou, zároveň však mají užitek z realizace projektu. Jsou to například samotní sociální pracovníci a sociální pedagogové, jelikož během workshopu mají možnost přednášet a propagovat svoji službu a tím nabádat studenty k praxi právě v rámci jejich služby. Dále také studenti, či uchazeči oboru sociální práce a sociální pedagogika, kteří se workshopu nezúčastní, ale mají možnost si přečíst článek a prezentaci, která díky workshopu vznikne. V neposlední řadě musím zmínit i samotné školy, které zahrnují tyto obory a které z workshopu mají užitek v rámci propagace. Poslední nepřímou skupinou je samotná veřejnost, která tímto může získat povědomí o významu a roli sociální práce a sociální pedagogiky v naší společnosti a případně se i seznámit s konkrétními příklady práce těchto profesí.

8 Klíčové aktivity

Cílem projektu je vytvořit a navrhnout podobu workshopového setkání se studenty oboru sociální práce a sociální pedagogika. K tomu nám pomohou klíčové aktivity projektu, které jsem rozdělila do několika nadcházejících částí:

KA¹² 1 - Příprava: Příprava k workshopovému setkání studentů obnáší sehnání dobrovolníků, kteří mi pomohou s celkovou organizací dne. Dobrovolníky oslovím prostřednictvím školy VOŠs – CARITAS. Pro uskutečnění akce bude potřeba sehnat celkem 3 dobrovolníky. Dále příprava obnáší sestavení programu workshopu, stanovení cíle, výběr témat, vymezení rozsahu workshopu, časového plánu, výběr vhodných lektorů a přednášejících, příprava materiálů.

KA 2 - Organizační zajištění workshopu: V rámci organizace je nutné sehnat prostory, kde se workshop uskuteční, a určit datum a čas akce. Zajistit občerstvení a nápoje. V rámci sestavení programu workshopu je nutné také vymežit čas na přestávky pro studenty. Aby se mohl workshop uskutečnit, je důležité sehnat finanční prostředky pro jeho naplnění. Ty lze získat několika způsoby:

- V rámci univerzity: jelikož se jedná o workshop studentů univerzity, je možnost požádat o finanční prostředky přímo Univerzitu Palackého, VOŠ PRIGO, či VOŠs CARITAS.
- Od sponzorů: oslovením společnosti, organizace nebo firmy, které by mohly být zainteresované na téma workshopu a nabídnou jim možnost sponzorovat akci.
- Z dotací: například od města Olomouce, či přímo od Ministerstva práce a sociálních věcí, nebo Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

KA 3 - Zajištění a pozvání účastníků: Součástí tohoto kroku je nutné vytvořit pozvánky pro studenty, kteří se zúčastní workshopu. Tyto pozvánky budou rozeslány do škol VOŠs – CARITAS, Univerzita Palackého v Olomouci a VOŠ PRIGO s prosbou o zveřejnění akce na jejich webových stránkách, nástěnkách škol, či v systému, kde se studenty komunikují (Microsoft Teams, informační systém...). Bude také vytvořena soukromá událost na sociální síti Facebook, kde se budou moci studenti, kteří budou mít zájem o workshop, přihlásit. Na této události také uvidí samotný program workshopu, datum a čas jeho konání.

KA 4 - Realizace workshopu: Během workshopu bude využita **metoda práce se skupinou**, kdy účastníci budou rozděleni do 2 skupin po 10 studentech tak, aby se v každé skupině nacházeli studenti jak oboru sociální práce, tak oboru sociální pedagogika. V rámci této metody bude použita také **technika peer**, jelikož se během workshopu soustředíme na spolupráci mezi studenty, kteří si navzájem pomáhají a rozvíjí tak své

¹² Klíčová aktivita

dovednosti. Studenti se také stávají aktivními účastníky workshopu a mají možnost sdílet své znalosti a zkušenosti s ostatními členy skupiny. Využijeme zde také **funkci stimulační**, která se zaměřuje na podporu rozvoje lidských schopností a potenciálu a vzhledem k tomu, že se jedná o projekt, se záměrem zvýšení povědomí o sociální práci, uplatníme i nástroj **sociálními dokumenty** Program workshopu je následující:

- **Úvod workshopu:** seznámení účastníků s cílem workshopu, jeho programem a s hosty, jež budou na workshopu přednášet své prožitky z praxe.
- **Diskuze na téma „společné praxe“ studentů:** jedná se o praxe, které vykonávají v rámci studia jak studenti oboru sociální práce, tak studenti oboru sociální pedagogika, a to např. nízkoprahové denní centrum, kdy sociální pracovník se zaměřuje na poskytování poradenství a sociální pedagog se na druhé straně zaměřuje na předchozí proměny osobnosti a rozvoj sociálních dovedností klientů, aby se dokázali lépe integrovat do společnosti. V nízkoprahovém denním centru pak mohou mít sociální pracovník i sociální pedagog společné role: vytváření bezpečného a podpůrného prostředí, nabízení poradenství a podpory, organizování volnočasových aktivit atd. Další praxe by mohla být realizována v dětském domově. Zde má sociální pracovník a sociální pedagog obvykle různé role a úkoly, které se navzájem mohou doplňovat. Sociální pracovník se obvykle zaměřuje na administrativní a organizační záležitosti, kdežto sociální pedagog se na druhé straně více zaměřuje na práci s dětmi samotnými, na jejich vzdělávání, rozvoj osobnosti, podporu vztahů a sociálních dovedností a přípravu na samostatný život po odchodu z dětského domova. V poslední řadě je nezbytné zmínit taky praxi ve školství, která je pro obor sociální práce, narozdíl od sociální pedagogiky, stále v rozkvětu. Sociální pracovník se může zaměřovat na zajištění poradenství pro žáky v oblasti rodinných, osobních, zdravotních a finančních problémů, koordinaci spolupráce s dalšími institucemi, jako jsou úřady práce nebo s neziskovými organizacemi, a podporu integrace žáků se speciálními potřebami. Sociální pedagog je ve školství opět více zaměřen na samotnou práci se žáky, jak jsem již zmiňovala výše.
- **Kazuistický seminář:** „Kazuistický seminář je prezenční forma vzdělávání, která se vyznačuje především prací s případy z praxe. Seminář je prakticky zaměřený a doporučujeme ho navázat na předchozí odborný workshop. Mezi hlavní výhody kazuistického semináře patří, že rozvíjí dovednosti řešit problémy týmově a zlepšuje schopnost užití získaných znalostí v praxi.“ Studentům je předložen konkrétní případ, který budou společně analyzovat a řešit. Případ je založen na reálné situaci a je sepsán tak, aby byl vhodný pro oba obory. Studenti pak budou společně diskutovat o možných řešeních, hledat vhodné strategie a přemýšlet o tom, jak by mohli pomoci klientovi.

- **Diskuze o etických dilematech, která mohou doprovázet sociální pracovníky a sociální pedagogy:** Etická dilemata se mohou týkat různých situací, například rozhodování o přijetí klienta, zachování důvěrnosti informací, řešení konfliktů zájmů, nebo zacházení s těžce nemocnými klienty. Diskuze by také mohla probíhat tak, že se představí konkrétní situace, ve které se vyskytlo etické dilema. Následně by mohli účastníci diskutovat o různých způsobech, jak s danou situací naložit, a předložit své argumenty a postupy. V takové diskuzi by byly po celou dobu v rámci fenomenologické teorie byly zohledněny různé pohledy, vnímání a názory účastníků. Diskuze by měla být zakončena shrnutím nejzajímavějších a nejdůležitějších závěrů a postupů v řešení etických dilemat. Samotný závěr by pak měl být pozitivní a motivující, účastníky by měl podpořit v jejich další práci a profesním rozvoji a ve využívání supervizí, pokud je k tomu prostor. Zde je také prostor pro aplikaci **principu sociální spravedlnosti**.
- **Diskuze s lektory, pracovníky z Charity Olomouc, ZŠ Boženy Němcové Přerov, Dětského domova Šance, Olomouc:** Představení pracovníků a prezentované služby. Výběr služeb a jejich lektorů byl proveden na základě užitku jak pro obor sociální práce, tak pro obor sociální pedagogika. Diskuze studentů a pracovníků ohledně zážitků z praxe, jejich názory na vnímání těchto dvou oborů, na propojení praxí atd. V tomto bodě využijeme **techniky mentoringu**, kdy zkušenější osoby (lektori) poskytují své zkušenosti a know-how méně zkušeným osobám (studentům).
- **Brainstorming:** Brainstorming definuje Oxfordský slovník [online] jako: „Způsob, jak přimět skupinu lidí, aby přemýšleli o něčem najednou, často za účelem vyřešení problému nebo vytvoření dobrých nápadů.“¹³ V rámci workshopu pro studenty by brainstorming mohl být využit k vytvoření nových projektů a iniciativ, které by studenti mohli realizovat. Průběh bude následující:
 1. **Definice tématu** – určení tématu, na které se bude brainstorming zaměřovat: Jak zvýšit povědomí o oboru sociální práce a sociální pedagogika?
 2. **Volná diskuse** – studenti se vyjadřují, sdílejí své nápady o tom, jak by bylo možné zvýšit povědomí o těchto oborech.
 3. **Shromáždění nápadů:** všechny nápady se počítají!
 4. **Hlasování:** dalším krokem je, že studenti budou hlasovat o nejlepší nápad na řešení dané problematiky
 5. **Řešení:** konečným výsledkem je nápad, který je nejlepší k řešení dané problematiky a je zároveň i realizovatelný.

¹³ Vlastní překlad

Během brainstormingu můžeme využít **teorii sociálního konstruktivismu**, kdy zaměříme se na to, jak jsou zkušenosti, názory a perspektivy studentů na danou problematiku ovlivněny kulturou, ve které žijí.

KA 5 - Závěr workshopu: Prostor pro zpětnou vazbu účastníků, poté odkázání na online dotazník spokojenosti. Poděkování jak všem zúčastněným, tak donátorům a sponzorům. Ukončení workshopu.

KA 6 - Evaluate: Po skončení workshopu bude prostor pro zpětnou vazbu účastníků, pro vyjádření jejich názorů a pocitů z celkového workshopu. Na vytvořené Facebookové události bude také zavěšen anonymní online dotazník, který mohou účastníci posléze vyplnit. Dotazník bude obsahovat otázky jako:

- Jak jste byl/a spokojen/a s místem, kde se workshop konal?
- Jak hodnotíte celkovou organizaci a plánování workshopu?
- Jaký je Váš názor na témata, jež byla na workshopu představována?
- Jaký je Váš názor na délku workshopu?
- Co Vám při workshopu chybělo, nebo naopak, co se Vám líbilo nejvíce?
- Navštívil/a byste v budoucnu podobný workshop?
- Jaké další návrhy a připomínky ohledně workshopu máte?

V rámci evaluace budou využita teorie kritické sociální práce, která klade důraz na participaci a zapojení klientů do procesu rozhodování a plánování, tedy zapojení účastníků do procesu evaluace a získání zpětné vazby od nich.

KA 7 - Prezentace projektu: Po skončení workshopu se sepíše zpráva pro donátory a sponzory, dále se sepíše článek v rámci studentské sekce do časopisu Sociální práce / Sociálna práca a časopisu Sociální pedagogika / Social Education, kde se shrnou klíčové body a závěry z diskuzí a aktivit, které se na workshopu uskutečnily. Článek bude obsahovat:

- **Úvod:** stručný popis workshopu a jeho cíle.
- **Popis aktivit a diskuzí:** shrnutí klíčových aktivit a diskuzí, které se na workshopu uskutečnily. Včetně základních informací o prezentacích, skupinových aktivitách a diskuzích.
- **Poděkování:** všem přednášejícím, zúčastněným, organizátorům a partnerům, kteří pomohli workshop uskutečnit.
- **Závěr:** shrnutí hlavních poznatků a významu workshopu pro studenty oboru sociální práce a sociální pedagogika.

Kromě článku v časopisech se vytvoří také prezentace, která bude obnášet stejné body, jako článek. Prezentaci lze poté promítat na školách možným uchazečům o studium

9 Indikátory splnění

„Indikátor je ukazatel, který slouží ke sledování a vyhodnocování stavu plnění jednotlivých stanovených cílů, resp. Opatření“ (MMR [online]).

	Klíčová aktivita	Indikátor splnění
1.	Příprava	<ul style="list-style-type: none"> • Sestavený tým (3 dobrovolníci z VOŠs – Caritas, dále pak organizátoři) • Sestavený program workshopu • Vybrání vhodných lektorů (2x sociální pracovník, 2x sociální pedagog) • Sestavený harmonogram (viz. Kapitola č. 13)
2.	Organizační zajištění workshopu	<ul style="list-style-type: none"> • 1x zajištěný prostor (kavárna Caritaska) • Zajištěné občerstvení i nápoje (v rámci kavárny Caritasky) • Naplánovaný den a čas uskutečnění workshopu (20. 6. 2023 v 13 hod.) • Sehnány finance (dotace Olomouckého kraje, sponzorský dar od VOŠs Caritas)
3.	Zajištění a pozvání účastníků	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvořené pozvánky (Viz. Příloha) • 15x rozeslané pozvánky: <ul style="list-style-type: none"> ○ sociální sítě: Facebook, Instagram ○ 3 školy: nástěnky, informační systémy, webové stránky, komunikační systémy se studenty
4.	Realizace workshopu	<ul style="list-style-type: none"> • 1x Vyplněná docházka účastníků (20 studentů, 3 dobrovolníci, 4 lektoři) • Připravené výukové materiály (20x kazuistika, 5x prezentace...)
5.	Evaluaace	<ul style="list-style-type: none"> • Ústní zpětná vazba (po skončení workshopu) • 1x Anonymní dotazník (zavěšen na FB události akce)
6.	Prezentace projektu	<ul style="list-style-type: none"> • 1x Sepsaná zpráva pro donátory • 1x článek v časopisu Sociální práce / Sociálna práca a Sociální pedagogika / Social Education • 1x vytvořená prezentace

Tabulka 3: Indikátory splnění (zdroj: vlastní tvorba)

10 Management rizik

Management rizik podle Oxfordského slovníku [online] znamená „Proces identifikace rizik a plánování způsobů jejich snižování.“¹⁴

Během organizování workshopu může nastat několik rizik, jejichž výčet popisují níže. Management rizik nám tedy může pomoci identifikovat tato rizika a minimalizovat jejich negativní dopady na workshop, čímž se zvýší jeho úspěch.

Klíčové aktivity	Identifikace předpokládaných rizik	Analýza rizik	Hodnocení rizik	Důsledky	Návrhy na preventivní opatření
Příprava	Nesehnání dobrovolníků (organizátorů) na pomoc s přípravou workshopu.	Nízké riziko.	Výrazný vliv na naplnění cíle projektu a indikátorů plnění.	Zpoždění v přípravách na workshop. Nižší kvalita samotného workshopu kvůli nedostatku lidí na přípravu a organizaci.	Vyhledání dobrovolníků včas, sepsání závazné smlouvy.
Organizační zajištění workshopu	Nesehnání prostorů.	Nízké riziko.	Výrazný vliv na naplnění cíle projektu a indikátorů plnění.	Nesehnání prostorů může vést ke zrušení workshopu, snížení počtu účastníků, nebo k hledání náhradního řešení, které může být finančně náročné.	Zálohovat si možnost náhradních termínů a míst, být včas v kontaktu s potenciálními místy a mít v záloze další varianty konání workshopu.
Zajištění a pozvání účastníků	Nedostatečný zájem o workshop.	Střední riziko.	Výrazný vliv na naplnění cíle projektu a indikátorů plnění.	Může způsobit finanční ztráty nebo být vnímáno jako selhání organizátora a ukázka toho, že se nevyplatí v budoucnu	Propagace workshopu na sociálních sítích, a webových stránkách škol. Vytvoření atraktivního programu. Poukázat na lektory, kteří

¹⁴ Vlastní překlad

				takové workshopy pořádat.	budou na workshopu přednášet.
Realizace workshopu	Někdo odejde během workshopu.	Nízké riziko.	Střední vliv na naplnění cíle projektu a indikátorů plnění.	Narušení průběhu workshopu a snížení jeho kvality a efektivity. Může být také obtížnější pokračovat v plánovaných aktivitách, pokud se počet účastníků v průběhu workshopu sníží.	Vytvoření interaktivní formy workshopu, která bude zahrnovat skupinové aktivity a diskuse, aby se studenti mohli aktivně zapojit.
Evaluace	Negativní zpětná vazba.	Střední riziko.	Nízký vliv na naplnění cíle projektu a indikátorů plnění.	Může demotivovat k pořádání podobných workshopů, ale hlavně může mít dopad na pověst a prestiž celého oboru sociální práce a sociální pedagogiky.	Důkladná příprava, jasně definovaný cíl workshopu a očekávání od účastníků, aby se minimalizovala nejasnost ohledně toho, co se od workshopu očekává. Udržování kontaktu s účastníky, průběžná kontrola zlepšování procesu organizace workshopu.
Prezentace projektu	Nezájem o výstupy z workshopu.	Střední riziko.	Nízký vliv na naplnění cíle projektů a indikátorů plnění.	Ztracené a zbytečně využitě dotace a sponzorské dary.	Zapojení zúčastněných studentů do tvorby výstupů. Propagace výstupů z workshopu mezi dalšími studenty a širší veřejností.

Tabulka 4: Management rizik (Zdroj: vlastní tvorba)

11 Výstupy a předpokládané výsledky projektu

Výstupem se podle Oxfordského slovníku [online] rozumí „Množství něčeho, co osoba, stroj nebo organizace produkuje.“¹⁵

Výstupem v rámci workshopového setkání studentů oboru sociální práce a sociální pedagogika je seznámení studentů oboru sociální práce s oborem sociální pedagogika a naopak. Dalším výstupem je vytvořená společná prezentace, která je možná představit na akademické půdě například na dni otevřených dveří škol, či je možné ji zveřejnit na webových stránkách škol, i pro širokou veřejnost. Mimo jiné i sepsání článku ve studentské sekci časopisů Sociální práce/ sociálna práca a Sociální pedagogika / Social Education, který shrnuje klíčové body workshopu. Výstupem je také vyplněný evaluační dotazník, zpracování nápadů, které vyplynuly z brainstormingu a závěrečná zpráva pro donátory projektu.

Výsledek definuje Oxfordského slovníku [online], následovně: „Výsledek nebo účinek nějaké akce či události.“¹⁶

Možným výsledkem projektu může být utvoření sítě kontaktů pro potencionální budoucí spolupráci a zvýšení povědomí veřejnosti skrze vytvořené prezentace a články, které vznikly jako výstup projektu. Dále získání nových znalostí a dovedností pro studenty, které mohou využít v budoucím profesním životě, či například vytvoření a realizace nových projektů, které vycházejí z nápadů a diskuzí, které se objevily na tomto workshopu.

Hlavním výsledkem projektu by mohlo být navrhnutí garantům oborů zahrnutí C předmětu do struktury učiva. (C předmět sociální práce pro studenty sociální pedagogiky a naopak, C předmět sociální pedagogika pro studenty sociální práce). Dle mého názoru by to mohlo být pro studenty užitečné z mnoha důvodů, jelikož oba obory mají některé společné prvky, např. práce s lidmi, rozvoj komunikačních a interpersonálních dovedností, řešení problémů a podpora sociálního začleňování... Zahrnutí předmětu sociální pedagogika do studijního plánu sociální práce může také pomoci studentům lépe pochopit, jak se tyto obory doplňují a spolupracují v praxi, například ve školství, o kterém se zmíním v další kapitole.

¹⁵ Vlastní překlad

¹⁶ Vlastní překlad

12 Popis přidané hodnoty projektu

Projekt pomůže studentům získat praktické zkušenosti a dovednosti v oblasti sociální práce a sociální pedagogiky, což je klíčové pro jejich budoucí profesní uplatnění. Dále mají studenti příležitost vyzkoušet si práci v týmu, ve skupině a společně řešit různé sociální problémy, se kterými se v praxi mohou následně setkat. Díky projektu mají také studenti možnost diskuze se sociálními pracovníky/sociálními pedagogy, kteří již mají v oboru mnoho zkušeností a dovedností. Tyto zkušenosti a dovednosti mohou být nesmírně cenné a přínosné pro jejich budoucí kariéru.

Studenti sociální práce mají také díky workshopu možnost seznámit se s oborem sociální pedagogiky a naopak, což je přínos i pro samotnou společnost, jelikož pak tito studenti ví, jak spolupracovat v praxi, a vzhledem k tomu, že se v České republice stává čím dál populárnější myšlenka o **zavedení pozice sociálního pracovníka ve školství**, domnívám se, že je nezbytné, aby studenti měli vzájemné vědomí o těchto oborech.

„Sociální práce na školách se již dnes v České republice poskovnu vyskytuje, a to zásluhou lokálních a časově omezených projektů či využití dotační výzvy tzv. šablon. Neexistuje ale jednotná metodika a postupy. Začínající sociální pracovníci či sociální pedagogové na školách nemají k ruce návody, jak svou činnost na škole vymezit, strukturovat, jaké aktivity nabízet a jakými metodami pracovat“ (Petrenko [online]).

„Na rozdíl ode všech pedagogických povolání má školská sociální práce přesah za školu, jedná se o implementaci služeb vykonávaných v mikroúrovni, meziúrovni a makroúrovni. U školské sociální práce je jednoznačná provázanost se speciální pedagogikou“ (Hurychová, s. 18 [online]).

Zatímco „**Působení sociálního pedagoga** shrnuje Z. Bakošová do desetibodového programu jako je:

1. Zajistit ve škole solidaritu se žáky, kteří jsou na okraji pozornosti.
2. Podporovat autoritu učitelů
3. Posilovat demokracii ve škole a třídách
4. Zaručit ochranu před masmediálním násilím
5. Zajistit dozor ve škole
6. Pracovat s agresory
7. Pracovat s oběťmi šikany a násilí
8. Analyzovat spolu se žáky případy šikanování
9. Koordinovat a řídit práci s rodiči
10. Koordinovat a řídit spolupráci s policií, sociálními pracovníky, psychology, lékaři apod“ (Kraus, 2008, s. 115).

Náplň sociálního pracovníka v českém školství vypadá pak následovně: „Školský sociální pracovník provádí depistáže, vypracovává kazuistiky, sociální anamnézy, katamnézy, pomáhá v řešení hmotné a sociální nouze nebo jiných životních úskalích, jež mají na žáky záporné konsekvence“ (Hurychová, 2017, s. 17 [online]).

Legislativní ukotvení sociální práce ve školství by tak mohlo pomoci k ukotvení kompetencí sociálního pracovníka v tomto odvětví, jeho odlišení od profese sociální pedagogika a zároveň i díky rozšíření odvětví většímu povědomí veřejnosti o tomto oboru, což by mohlo vést ke zvýšení prestiže profese sociální práce.

Jak uvádí Hurychová (2022, s. 21 [online]) „V naší zemi je někdy sociální práce různě znehodnocována, a přitom se s oficiální či jinou formou sociální pomoci všichni setkáváme celý život. Potřebujeme ji od narození, v dalších životních etapách, případně akutně kdykoli. Je nutné si proto uvědomovat její neredukovatelnost.“

Matulayová (2017, s. 57 [online]) poté říká: „Pro rozvoj školské sociální práce je potřebné budovat personální kapacity například zařazením problematiky školské sociální práce do kvalifikačního vzdělávání budoucích sociálních pracovníků.“

Domnívám se tedy, že budoucí sociální pracovníci by měli být v rámci svého vzdělávání vystaveni teorii i praxi školské sociální práce, aby získali potřebné znalosti a dovednosti pro práci s dětmi a mládeží v rámci školního prostředí. Tomu může napomoci právě i workshopové setkání studentů oboru sociální práce a sociální pedagogika, jelikož se tak dostanou do kontaktu právě s budoucími sociálními pedagogy, kteří mohou přispět svými znalostmi a zkušenostmi z praxe. Tyto kroky mohou přispět k posílení školské sociální práce jako celku, zlepšení kvality služeb a výsledků pro děti a mládež, a také ke zlepšení postavení této oblasti v rámci sociálních služeb obecně a samozřejmě k osvětě sociální práce a zvýšení jejího povědomí a prestiže.

13 Harmonogram – Ganttův diagram

„Ganttův diagram je chronologický pruhový graf, snadno čitelná časová osa, pomocí které můžete přehledně vizualizovat podrobnosti projektu“ (Mau in Mincosoft [online]).

V následující tabulce můžete vidět harmonogram projektu v rámci Ganttova diagramu. Harmonogram je uspořádán na měsíc začátku projektu, což je **březen**, kdy začíná veškerá příprava. V tomto měsíci se již také v rámci přípravy pracuje na **organizačním zajištění workshopu**. Tato aktivita trvá tedy od poloviny března, po celý **duben** až do půlky května.

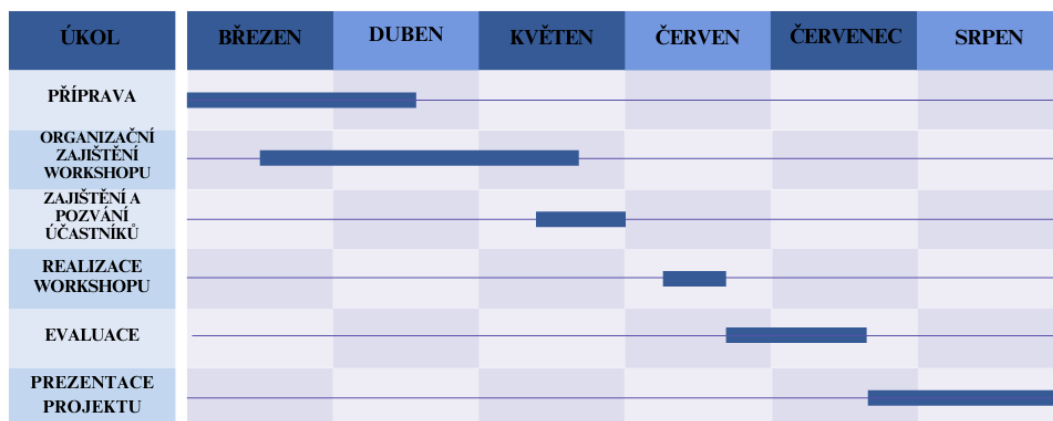
Ke konci organizačního zajištění workshopu, když jsou všechny hlavní body naplněné, se zajistí a pozvou účastníci v rámci pozvánek, zde hovoříme o druhé polovině **května**.

V **červnu** se již realizuje samotný workshop. Konkrétně se jedná o datum **20. 6. 2022 od 13:00 do cca 16:00 hod.** Součástí workshopu je i zpětná vazba, tedy evaluace. Ta bude probíhat od konce workshopu, tudíž stále v měsíci červnu, kdy zúčastnění mají možnost svou zpětnou vazbu sdílet hned po ukončení workshopu, či poté elektronickou formou přes dotazník, na který bude čas do půlky měsíce **července**.

Po skončení času, který byl vyhraněný pro zpětnou vazbu formou dotazníku, tedy začátkem druhé poloviny července a poté celý **srpen**, se již začne věnovat prezentaci projektu, tzn. Zpráva pro donátory, tvorba prezentace, článků pro časopisy...

Celková délka trvání projektu je tedy 6 měsíců, 126 pracovních dní.

GANTTŮV DIAGRAM

Obrázek 3: Ganttův diagram (Zdroj: vlastní tvorba v programu Canva)

14 Rozpočet

Rozpočet je sestaven z dotací SMOI, Olomouckého kraje za splnění všech podmínek pro poskytnutí dotace, a to na základě řádně podané žádosti a písemné veřejnoprávní smlouvy uzavřené mezi poskytovatelem a příjemcem.

Jedná se o program školství: „**Podpora aktivit realizovaných vysokými školami,**“ kdy cílem/účelem podprogramu je podpora neinvestičního charakteru a investičního nestavebního charakteru (nákup materiálu, nákup vybavení, náklady související s realizací akce.)

Dále nám byl poskytnut sponzorský dar od VOŠs – CARITAS, na bezplatné poskytnutí prostorů kavárny Caritaska v rámci realizace workshopu.

Celkový rozpočet tedy činí **10 604 Kč**.

Náklady na celý projekt				
Druh výdajů rozpočtu	Cena za jednotku	Počet jednotek	Celkem	Poznámka
1. Osobní náklady			3 500 Kč	
1.1 Náklady na organizátory	500 Kč	3	1 500 Kč	Forma dárkových balíčků
1.2 Náklady na lektory	500 Kč	4	2 000 Kč	
2. Cestovné			396 Kč	
2. 1 MHD Olomouc	46 Kč	6	276 Kč	46 Kč/1 cesta
2. 2 Benzín	120 Kč	1	120 Kč	Lektor, trasa Přerov – Olomouc a zpět
3. Zařízení a vybavení			0 Kč	
3. 1 Pronájem budovy	0 Kč	0	0 Kč	Sponzorský dar od VOŠs – CARITAS
4. Publicita projektu			1 583 Kč	
4. 1 Propagace na soc. sítích	500 Kč	2	1 000 Kč	100 Kč/den (optimální délka reklamy je cca 5 dní)
4. 2 Tisk a distribuce letáčků a pozvánek	5, 83 Kč	100	583 Kč	Tvorba letáčků prostřednictvím bezplatného online

				nástroje pro grafický design: Canva
5. Náklady na stravování			4 480 Kč	
5. 1 Občerstvení	90 Kč	28	2520 Kč	Zajištěno v rámci kavárny
5. 2 Nápoje	70 Kč	28	1960 Kč	
6. Ostatní materiály			645 Kč	
6. 1. Propisky	15 Kč	35	525 Kč	
6. 2. Papíry	120 Kč	1	120 Kč	120 Kč = 500 listů papíru
Celkové uznané náklady:	10 604 Kč			

Tabulka 5: Rozpočet (Zdroj: vlastní tvorba)

15 Logframe projektu

„Metoda logického rámce je postup, který umožňuje navrhnout a uspořádat základní charakteristiky projektu ve vzájemných souvislostech“ (ESFR s. 1 [online]).

Logframe projektu				
Název projektu:	Workshopové setkání studentů oboru sociální práce a sociální pedagogika.			
Celkový rozpočet:	10 604 Kč			
Projektová strategie	Popis projektové strategie	Indikátory plnění	Zdroje k ověření	Předpoklady a rizika
Záměr projektu	Aktivity, které povedou k prezentaci oboru sociální práce u možných uchazečů o studium, u jejích studentů a absolventů.	Vymyšlené aktivity, které povedou k prezentaci oboru, v podobě workshopu.	Změna v očích studentů na vnímání oboru sociální práce před a po skončení projektu.	
Cíl projektu	Vytvořit a navrhnout podobu workshopového setkání se studenty oboru sociální práce a sociální pedagogika.	Vytvořen návrh na workshopové setkání se studenty oboru sociální práce a sociální pedagogika.	Dokumentace projektu, ve které bude popsán vytvořený návrh na workshopové setkání.	Předpokladem je: - Vytvořen návrh na podobu workshopového setkání. Rizikem je: - Neuspokojivá kvalita návrhu workshopu.
Výstupy projektu	- Seznámení studentů oboru sociální práce s oborem sociální pedagogika, a naopak. - Vytvořená prezentace a sepsaný článek v časopisech.	- Povědomí o těchto oborech mezi studenty. - Článek v časopisu Sociální práce / Sociální práce, - Článek v časopisu Sociální pedagogika / Social Education. - Vytvořená prezentace.	- Publikované články v časopisech. - Sdílená prezentace z workshopu na webových stránkách škol / na dni otevřených dveří škol.	Předpokladem je: - Úspěšné seznámení studentů s obory sociální práce a sociální pedagogika. - Sepsání a publikování článků v časopisech. - Vytvořená a sdílená prezentace shrnující body workshopu. Rizikem je:

				- Nezám o výstupy z workshopu
Klíčové aktivity	<ol style="list-style-type: none"> 1. Příprava 2. Organizační zajištění workshopu 3. Zajištění a pozvání účastníků 4. Realizace workshopu 5. Evaluace 6. Prezentace projektu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sestavený tým, program a harmonogram workshopu. 2. Zajištěný prostor, občerstvení, nápoje. Naplánovaný datum i čas workshopu. Sehnány finance. 3. Vytvořené a rozeslané pozvánky. 4. Vyplněná docházka, připravené výukové materiály 5. Ústní zpětná vazba, anonymní dotazník 6. Sepsaná zpráva pro donátory, články v časopisech a vytvořená prezentace. 	<p>Dokumentace projektu, ve které budou shrnuty všechny organizační body: příprava, organizace, zajištění a pozvání účastníků, vytvoření a rozeslání pozvánek. Dále také hlavní body samotného workshopu, evaluace, odkaz na články v časopisech a vytvořenou prezentaci.</p>	<p>Předpokladem je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dostatečné finanční zdroje pro realizaci projektu. - Zájem ze strany studentů o konání workshopu. <p>Rizikem je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatečné finanční zdroje. - Nezám o workshop, či malá účast.
<p>Předběžné podmínky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyhlášen dotační program „Podpora aktivit realizovaných vysokými školami.“ • Úspěšnost projektu v dotačním řízení, schválena podpora z dotačních prostředků v požadované výši. • Sestaven tým dobrovolníků (organizátorů) a tým lektorů, kteří se na projektu podílí. 				

Tabulka 6: Logframe projektu (Zdroj: vlastní tvorba).

Závěr

Tato bakalářská práce se věnuje tématu prestiže profese sociální práce z pohledu studentů těchto oborů.

Cílem teoretické části bylo na základě kompilace odborných zdrojů a provedené analýzy zjistit, jak studenti oboru sociální práce vnímají prestiž této profese.

Cílem projektu bylo vytvoření a navrhnutí podoby workshopového setkání se studenty oboru sociální práce a sociální pedagogika.

Práce je tedy rozdělena na 2 části, a to na část teoretickou a část praktickou. Pro naplnění cíle teoretické části jsem čerpala z odborné literatury, vědeckých výzkumů či kvalitativních rozhovorů.

Elektronická databáze nám k dané problematice nabízí spoustu odborných článků, publikací, literatury apod., avšak žádné, co jsem našla, se nezabývají prestiží profese pohledem samotných studentů.

Dále jsem popsala vybrané teorie, metody a techniky, které lze uchopit s problematikou prestiže profese. Zaměřila jsem se na principy, funkce a nástroje sociální politiky a jejich propojení s tématem mé práce. Zmínila jsem i legislativní ukotvení, standardy kvality a etický kodex, ke kterému se váží i etická dilemata, u kterých jsem uvedla konkrétní příklady dilemat v rámci prestiže profese v praxi. Skrze analýzu potřebnosti jsem se poté snažila za použití 4 výše popsaných metod prokázat, že prestiž profese sociální práce v České republice je skutečně nízká, a to právě i pohledem jejich studentů.

V rámci výsledků analýzy potřebnosti jsem se následně v praktické části se záměrem vytvoření aktivit, které povedou k prezentaci oboru sociální práce u možných uchazečů o studium, u jejích studentů a absolventů, rozhodla pro vytvoření projektu workshopu, který byl zaměřen na studenty oboru sociální práce a sociální pedagogika.

Jelikož se pozice sociálního pracovníka ve školství stává v České republice populárnější, workshop může připravit studenty oborů sociální práce a sociální pedagogika k budoucí vzájemné spolupráci. Tato ucelená a efektivní spolupráce následně může přinést mnoho výhod pro uživatele jejich služeb, a tím i pro prestiž obou profesí.

„Věci, které vás baví nejsou náhodné, jsou vaším povoláním.“

– Fabienne Fredrickson

Bibliografie

- ASOCIACE POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ČESKÉ REPUBLIKY.
Počet zaměstnanců v sociálních službách [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.apsscr.cz/>
- ATLAS ŠKOLSTVÍ. *Vyšší odborné školy v Olomouckém kraji*. [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.atlasskolstvi.cz/>
- CEKAS, z.ú. *Zavedení nového systému odborné přípravy zaměřené na dovednosti na 3 vysokých školách v České republice* [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.cekas.eu/wp-content/uploads/2021/05/Velux-3S-kveten-21.pdf>
- ČESKÁ ASOCIACE MENTORING. *O mentoringu* [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.asociacementoring.cz/mentoring/>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021 *Studenti studující na vysokých školách podle klasifikace oborů vzdělání*. [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/vysoke-skoly>
- EMIMINO.cz. *Sociální pracovníce – málo peněz*. [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.emimino.cz/diskuse/socialni-pracovnice-malo-penez-317298/#form>
- ETICKÝ KODEX SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ ČR. 2006. *Společnost sociálních Pracovníků*. [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <http://www.onhb.cz/Data/files/WEB-DOKUMENTY/ETICK%C3%9D%20KODEX%20SOCIE%C3%81LN%C3%8DCH%20PRACOVN%C3%8DK%C5%AE.pdf>
- EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND V ČR. *Metodika logického rámce*. [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/documents/21802/782328/02_Metodika_logickeho_ramce.pdf/b840b4ad-5d37-44c4-ade4-70f663f8047f#:~:text=%28Logframe%29%20Metoda%20logick%C3%A9ho%20r%C3%A1mce%20je%20postup%2C%20kter%C3%BD%20umo%C5%BE%C5%88uje,i%20k%C3%AD%C4%8Dov%C3%BDm%20n%C3%A1strojem%20pro%20jeho%20implementaci%20a%20hodnocen%C3%AD
- FOITOVÁ, Zuzana. 2014. *Peer konzultant*. In: *Zapojení peer konzultantů do péče o duševní zdraví*. Manuál. [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: https://umsemumtam.cz/files/1663-manual_zpk_web.pdf
- FREDRICKSON, Fabienne. *20 Inspirational quotes for helping professionals*. [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.morningcoffeewithdee.com/inspirational-quotes-helping-professionals/>
- GOLDTHORPE, John H. a HOPE, Keith, 1972. *Occupational grading and*

- occupational prestige*. In HOPE, Keith. *The Analysis of Social Mobility: Methods and Approaches*. Velká Británie: Oxford University Press. [online]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/053901847201100502>
- HURYCHOVÁ, Eva a MATULAYOVÁ, Tatiana a kol., 2017. *Role sociálního pracovníka ve školství*. Sešit sociální práce. 1. vydání [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/577460/Sesit_socialni_prace_c.1.pdf/db78bce3-5fe7-c0e7-9737-e6a142e5ec3b
- HURYCHOVÁ, Eva. a PTÁČKOVÁ Blanka., 2022. *Sociální práce ve školství*. Praha: Grada. ISBN: 978-80-271-3313-0
- INTERNATIONAL FEDERATION OF SOCIAL WORKERS. *A social Europe is possible! The young generation of social workers are the spearhead of change!* [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.ifsw.org/a-social-europe-is-possible-the-young-generation-of-social-workers-are-the-spearhead-of-change/>
- INTERNATIONAL FEDERATION OF SOCIAL WORKERS. *Global definition of social work*. [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/>
- JANEBOVÁ, Radka. 2014. *Kritická sociální práce*. Hradec Králové: Gaudeamus. Texty k sociální práci [online]. Dostupné z: https://www.uhk.cz/file/edee/filozoficka-fakulta/studium/janebova_-_kriticka_socialni_prace.pdf
- KAPR, Jaroslav. 1969. *Prestiž povolání*. In: MACHONIN, Pavel. a kol.: *Československá společnost*. Bratislava, [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://sreviewdev.soc.cas.cz/pdfs/csr/1967/06/07.pdf>
- KRAUS, Blahoslav. 2014. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál. ISBN: 978-80-262-0643-9
- KREBS, Vojtěch a kol., 2015, *Sociální politika*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-921-2.
- MATOUŠEK, Oldřich, 2003. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-549-0
- MATOUŠEK, Oldřich a kol., 2001. *Základy sociální práce*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-473-7
- MATOUŠEK, Oldřich a kol., 2013. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-548-2.
- MATOUŠEK, Oldřich a kol, 2013. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0366-7
- MATOUŠEK, Oldřich a kol., 2021. *Profesní způsobilost a vzdělávání v sociální práci*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-4904-7
- MAU, Derek. 2020. *Základní průvodce Ganttovými diagramy*. In Microsoft[online].

- [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.microsoft.com/cs-cz/microsoft-365/business-insights-ideas/resources/gantt-chart-guide>
- MÁTEL, Andrej, 2013. *Etika sociální práce*. Vysoká škola zdravotnictva a sociální práce sv. Alžbety. ISBN 978-80-8132-045-3.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Metodika vzdělávání pracovníků v sociálních službách*. [online]. Praha: MPSV [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/1864299/Metodika+vzd%C4%9B1%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD+PSS.pdf/7d330616-7650-1b25-a966-d0c5be11009a>
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Ocenění Gratias* [online]. Praha: MPSV [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/oceneni-gratias>
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce II*. [online]. Praha: MPSV [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/systemova-podpora-profesionalniho-vykonu-socialni-prace-ii>
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Výzkum etických dilemat hodnot a principů sociální práce*. [online]. Praha: MPSV [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/4517500/V%C3%BDzkum%20etick%C3%BDch%20dilemat%20hodnot.pdf/03203e21-fa39-b3d1-9887-02000a8e0b4c>
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Zvyšování kvality systému sociálních služeb prostřednictvím vytvoření kvalitního systému dalšího vzdělávání pracovníků v sociálních službách*. [online]. Praha: MPSV [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/zvysovani-kvality-systemu-socialnich-sluzeb-prostrednictvim-vytvoreni-kvalitniho-systemu-dalsiho-vzdelavani-pracovniku-v-socialnich-sluzbach>
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Karta Indikátorů*. Šablona [online]. Praha: MMR [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.mmr.cz%2Fgetmedia%2Ffa04bb15-a1c8-4f38-9fb5-67d10629a2d4%2Fsablona-karta-indikatoru.docx.aspx%3Fext%3D.docx>
- MUSIL, Libor a RŮŽIČKOVÁ, Daniela. 2009. *Hledají sociální pracovníci kolektivní identitu?* In: Sociální práce, Sociální práca. [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://socialniprace.cz/wp-content/uploads/2020/11/2009-3.pdf>
- NAVRÁTIL, Pavel. 2001. *Vybrané teorie sociální práce*. In: MATOUŠEK, Oldřich. *Základy sociální práce*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-473-7
- NAVRÁTIL, Pavel. 2013. *Sociální konstruktivismus*. In: MATOUŠEK a kol., *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0366-7.
- NÁKONEČNÝ, Milan, ed. *Techniky sociální*. Sociologická encyklopedie: Sociologický

- ústav AV ČR, v.v.i. [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z:
https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Techniky_soci%C3%A1ln%C3%AD
- OXFORD LEARNER'S DICTIONARY: *Advokacy*. [online]. [cit. 2023-04-08].
Dostupné z:
<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/advocacy>
- OXFORD LEARNER'S DICTIONARY: *Brainstorming*. [online]. [cit. 2023-04-08].
Dostupné z:
<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/brainstorming?q=brainstorming>
- OXFORD LEARNER'S DICTIONARY: *Outcome*. [online]. [cit. 2023-04-08].
Dostupné z:
<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/outcome?q=outcome>
- OXFORD LEARNER'S DICTIONARY: *Output*. [online]. [cit. 2023-04-08].
Dostupné z:
https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/output_1?q=output
- OXFORD LEARNER'S DICTIONARY: *Risk management*. [online]. [cit. 2023-04-08].
Dostupné z: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/risk-management?q=management+risk>
- OXFORD LEARNER'S DICTIONARY: *Tutoring*. [online]. [cit. 2023-04-08].
Dostupné z:
https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/tutor_2?q=tutoring
- OXFORD LEARNER'S DICTIONARY: *Workshop*. [online]. [cit. 2023-04-08].
Dostupné z:
<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/workshop?q=workshop>
- PASSMORE, Jonathan. 2021. *Excellence in Coaching: Theory, Tools and Techniques to Achieve Outstanding Coaching* [online]. Londýn: KoganPage, 4. vydání. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z:
https://books.google.cz/books?id=iXgWEAAAQBAJ&pg=PA13&hl=cs&source=gbs_toc_r&cad=3#v=onepage&q&f=false
- PETRENKO, Roman. *Sociální práce ve školství se musí šířit*. In: Sociální práce / Sociální práca. Časopis [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z:
<https://socialniprace.cz/online-clanky/socialni-prace-ve-skolstvi-se-musi-sirit/>
- PETRUSEK, Miloslav, ed. *Prestiž*. In: Sociologická encyklopedie. Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z:
<https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Presti%C5%BE>

- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. 1995. *Pedagogický slovník*. 1 vyd. Praha: Portál, ISBN 80-7178-029-4.
- RILSA. 2022. *Kvalita výkonu sociální práce v České republice*. [online]. Praha [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.rilsa.cz/vybrane-projekty/kvalita-vykonu-socialni-prace-v-ceske-republice/>
- SPULUPRÁCE, s. r. o. *Kazuistický seminář*. [online]. [cit. 2023-04-08] Dostupné z: <http://cooperation.cz/cz/formy-vzdelavani/kauzisticky-seminar/>
- STEBLOVÁ, Věra. 2008. *Multidisciplinární tým v sociální práci* [online]. Ostrava. Diplomová práce (Mgr.). Ostravská univerzita v Ostravě. Lékařská fakulta. Dostupné z: <https://theses.cz/id/x9it53/#:~:text=Anotace%3A%20C%3ADlem%20cel%20C%3A9%20t%20C%3A9to%20pr%20C%3A1ce%20je%20pochopit%20podstatu,je%20v%20C4%9Bnov%20C%3A1na%20roli%20soci%20C%3A1ln%20C%3ADho%20pracovn%20C%3ADka%20v%20multidisciplin%20C%3A1rn%20C%3ADm%20t%20C%3BDmu.>
- ŠMAJS, J., 2012. *Ontologické základy etiky*. In: ŠMAJS, J., BINKA, B., ROLNÝ, O. Etika, ekonomika, příroda. Praha: Grada Publishing, ISBN 978-80-247-4293-9.
- ŠVEŘEPA, Milan. 2005. *Sociální práce a média*. In: Sociální práce/Sociálna práca, [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://sverepa.eu/wp-content/uploads/2021/01/socialni-prace-a-media-sverepa-1.pdf>
- ŠVEŘEPA, Milan. (2014). „Absence diskuse, diskursivní zmatek či problémy ve vzdělávání. To jsou výzvy, před nimiž sociální práce stojí“ In: Sociální práce/Sociálna práca. [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://socialniprace.cz/wp-content/uploads/2020/11/2014-3.pdf>
- TOMEŠ, Igor. 2010. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-680-3
- TUČEK, Milan, ed. *Prestiž povolání*. Centrum pro výzkum veřejného mínění: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. [online]. 2019 [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4986/f9/eu190724.pdf
- ÚLEHLA, Ivan, 2007. *Umění pomáhat II*. Praha: SLON. 2 vydání. ISBN 978-80-86429-36-6
- WEISS-GAL, Idit. a WELBOURNE, Penelope, 2008. *The professionalisation of social work: a cross – national exploration*. In: International journal of social welfare. Velká Británie: Blackwell Publishing [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1468-2397.2008.00574.x>
- ZÁKON č. 108/2006 Sb. O sociálních službách. In: *Sbírka zákonů ČR* [online]. 2006, [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>.
- ZÁKON č. 108/2006 Sb. O sociálních službách. Vyhláška č. 505/2006 Sb. Kterou se

provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů ČR* [online]. 2006, [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-505>

ZÁRUBOVÁ, Kristýna. 2019. *Od sociálních inovací k advokacii: úsilí o změny ve společnosti* [online]. Diplomová práce. Brno. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta. Vedoucí práce Ing. Mirka Wildmannová, Ph.D. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/fdm13u/>

Seznam tabulek a obrázků

Tabulka 1: Prestiž povolání (Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost [online]) ..	11
Tabulka 2: Závěr analýzy potřeby (Zdroj: vlastní tvorba)	46
Tabulka 3: Indikátory splnění (zdroj: vlastní tvorba)	57
Tabulka 4: Management rizik (Zdroj: vlastní tvorba)	60
Tabulka 5: Rozpočet (Zdroj: vlastní tvorba).....	68
Tabulka 6: Logframe projektu (Zdroj: vlastní tvorba).....	70
Obrázek 1: Flow diagram (Zdroj: vlastní tvorba).....	14
Obrázek 2: Vybrané teorie, metody a techniky (Zdroj: vlastní tvorba).....	19
Obrázek 3: Ganttův diagram (Zdroj: vlastní tvorba v programu Canva)	65
Obrázek 4: Návrh pozvánky na workshop (Zdroj: vlastní tvorba v programu Canva) ..	83

Seznam zkratk

APSSČR – Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky

CVVM – Centrum pro výzkum veřejného mínění

ISFW – International Federation of Social Workers

ESFR – Evropský sociální fond v ČR

EU – Evropská unie

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

Rilsa – Research Institute for Labour and Social Affairs (Výzkumný ústav práce a sociálních věcí)

Obrázek 4: Návrh pozvánky na workshop (Zdroj: vlastní tvorba v programu Canva)

Anotace

Tato bakalářská práce se zaměřuje na téma prestiže profese sociální práce pohledem jejich studentů. Práce je rozdělena do 2 částí, teoretické a praktické. Cílem teoretické části je na základě kompilace odborných zdrojů a provedené analýzy zjistit, jak studenti oboru sociální práce vnímají prestiž této profese. Praktická část, v podobě projektu se zaměřuje na aktivity, které povedou k prezentaci oboru sociální práce u možných uchazečů, u studentů a absolventů, se záměrem zvednout prestiž, povědomí o oboru sociální práce. Cílem projektu je vytvořit a navrhnout podobu workshopového setkání se studenty oboru sociální práce a sociální pedagogika.

Klíčová slova: sociální práce, prestiž, profese, prestiž profese sociální práce, sociální pracovník, studenti sociální práce

Annotation

This bachelor's thesis focuses on the topic of the prestige of the social work profession from the point of view of their students. The work is divided into 2 parts, theoretical and practical. The aim of the theoretical part is to find out how students of the field of social work perceive the prestige of this profession based on the compilation of professional sources and the performed analysis. The practical part, in the form of a project, focuses on activities that will lead to the presentation of the field of social work to potential applicants, students and graduates, with the intention of raising the prestige and awareness of the field of social work. The goal of the project is to create and design a form of workshop meeting with students in the field of social work and social pedagogy.

Key words: social work, prestige, profession, prestige of social work profession, social worker, students of social work